

197991
+

mostovi

Glasilo Društva znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije

Izhaja po potrebi

Junij 1970

Št. 7

NAŠE SLOVARSKÉ TEGOBE

Slovenski prevajalci in tolmači smo, žal, poklicani, da povemo svoje o slovarjih, saj sorazmerno veliko delamo s temi priročniki. Njihovo stanje ni posebno razveseljivo, in ko objavljamo nekaj dobronamernih kritičnih pripomb, pričakujemo, da bodo koristile kasnejšim izdajam.

V pričujočem članku se mislimo ukvarjati zgolj s Slovenskim pravopisom 1962 (SP) in s Slovarjem slovenskega knjižnega jezika I, A-H, 1970 (SKJ) ter obravnavati v prvi vrsti tujke in tuja imena. Seveda članek ni mišljen kot recenzija, temveč samo prinaša nekaj pripomb iz prakse znanstvenih in tehničnih prevajalcev, ki so namenjene kasnejšim dopolnitvam in popravkom.

Nemara nihče ne čuti težav jezikovne leksikografije bolj intenzivno kakor prevajalci in tolmači. Že zato nam je povsem tuje sleherno zmanjševanje vrednosti tega težavnega in odgovornega dela, ki združuje zelo utrudljivo koncentracijo z majhno materialno koristjo, pogostimi grajami in redko pohvalo. Toda prevajalci smo soodgovorni za naše skupne slovarske tegobe, če ne spregovorimo in ne nudimo pomoči, ki jo lahko damo.

oooOooo

Semantika. Geslo "priokus" ima razlago "dišek", kar je fiziološko nepravilno. Priokus je lahko grenak, slan idr., ne pa, recimo, po vijolicah - kar dišek lahko je. Mešanje ni koristno. To je tako, kot da bi rekli za "prizvok" - barvni odtенок.

Neprehodnost in prehodnost glagolov nista označeni, kar je zelo občutna hiba. Ali ni morda ves sistem SP malce preveč naslonjen na Dudna?

Zelo potrebna bi bila obravnava vsaj glavnih sufiksov, zlasti tujih, po vzorcu Concise Oxford Dictionary.

Odločno šibko je področje ~~tujk in tujih imen~~, zlasti pravorečno-pravopisno in ponekod tudi semantično. Manjkajo nekatere bolj ali manj pogo-

PO 1112/1971

ste tujke in imena, npr. eolitik, funkcionalizem, Jošt, klasa, kooperant, negativizem, rezimé/irati, runda, titula/ár, vehikel. Vse tujke niso poslovenjene in zdi se, kakor da se leksikografi večkrat sploh niso hoteli lotiti slovenjenja, tedaj pa žejni bralec (ali bravec - saj danes ne vemo, kako naj bi pisali "pravilno") ostane brez vode. "Recipročnost" npr. ima razlago v slovenščini, naslednja beseda "recitirati" pa je nima. Drugi primeri: kader, dispanzêr, funkci/jski-onalen-onalnost, kar so vse prav pogoste in pomembne tujke.

Pomanjkljivo poslovenjene so npr. naslednje tujke: pri "alarm" manjka pomén "pôpláh" (SKJ ga ima). "Ekonomika" ni samo nauk o gospodarstvu (SKJ ima boljšo razlago). "Integrirati" = (1) združiti v celoto (ne s celoto, saj pred združitvijo še ni celote); in (2) dopolniti nepopolno celoto; v prvem pomenu sta vsaj dva osebka ali predmeta, v drugem le eden. Primera: tri železarne so bile integrirane (so se integrirale) v močno podjetje; tretji rajh se je nasilno integriral.

"Kozmetika" = teorija in praksa o negi lepote, ne le nauk. "Podij" ni samo oder v razredu. "Protokol" je tudi ceremonial (pravila uradne etikete) in poseben urad za to. "Stihijski" je po definiciji sovjetskega slovarja neorganiziran, a po SP "na slepo delujoč, nenačrten", kar ni isto.

Pravorečje. Pri povezavi pisave tujk in tujih imen z izgovarjavo SP nima spoznavnega sistema. Ima namreč tri tipe: prvi se nam zdi standarden, druga dva ne. Merilo za razvrstitev v te tri tipe je nedoumljivo.

V prvem tipu spremlja izvirno napisano tujko (tuje ime) fonetična transkripcija v oklepaju, npr. Jersey (džêrsi), in tako bi moralo biti pri vseh, razen če je izgovarjava res po izvirni pisavi, kvečjemu neznatno modificirani po našem pravopisu (npr. sofita = it. soffitta), gl. varianto 2 p.

Drugi tip ima tujko (tuje ime) napisano zgolj v izvirni tuji pisavi, s katero se izgovarjava ujema, npr. sofita (in tedaj je "domač izgovor" kolikor toliko pravilen) ali pa se ne ujema (potem je domač izgovor nepravilen), npr. blûf, pravilno: blâf.

Tretji tip obsega tujke (tuja imena) samo v kolikor toliko primernem fonetičnem prepisu, npr. džíp (angl. jeep), don Kihót (špan. Don Quijote).

Vsi tipi imajo po dve varianti: s pravilno (p) in z nepravilno (n) transkripcijo, kar skupaj z arbitrarno razdelitvijo treh osnovnih tipov povzroča za uporabnika SP nevarnosti.

Vseh variant je torej šest: 1 p, 1 n, 2 p, 2 n, 3 p, 3 n.

TIPOLOGIJA tujk in tujih imen po SP: p = pravilno n = nepravilno	P r i m e r i :	N e v a r n o s t i : Pri teh besedah bo uporabnik SP ostal ne vključen v svet mednarodnih tujk, ki se stalno širi, saj:
1 = <u>izvirna pisava</u> + <u>fonetični</u> <u>1 p</u> <u>prepis:</u>	fair (fêr), Jersey (džêrsi)	bo te besede v pravilnem izgovoru tujcev teže razumel, tujci pa bodo njegov nepravilni izgovor slabo razumeli, in bo - namesto da bi ga mednarodne tujke približale svetu - glede njih v mednarodnih ustnih stikih <u>akustično oviran</u> (2)
2 = <u>samo izvirna pisava</u> , kvečjemu neznatno prilagojena, s katero se izgovor <u>2 p</u> ujema:	sofita, Fedja	
ali ne ujema: <u>2 n</u> (1)	blűf <u>p</u> blűf, Don Juan: <u>1 p</u> Don Juan/huàn)	<u>akustično oviran</u> (2)
3 = <u>samo fonetični</u> <u>prepis:</u> <u>3 p</u>	džíp, Don Kihót: bolje <u>1 p</u> Don Quijote/kihóte)	bo te besede v izvirni pisavi (tisku) teže spoznal ter bo - namesto da bi ga mednarodne tujke približale svetu - pri branju in pisanju tujk v mednarodnih pismenih stikih <u>optično oviran</u> (2)
	<u>3 n</u> gabardén <u>p</u> gabardina	bo <u>akustično in optično oviran</u> (2)

(1) Napaka glede fonetičnega prepisa je v njegovi absenci, tako da bi bila za te besede boljša tipa 1 (z optičnim in akustičnim elementom) ali 3 (s samim akustičnim elementom)

(2) Akustična oviranost je bolj kritična od optične!

Pravilna izgovarjava naj bi bila pravorečna poslovenitev v najbolj zvesti fonetični obliki, se pravi, izvirni izgovarjavi tako blizu, kakor je to mogoče z glasovi slovenščine. Pri tem se dá o sistemu optičnega transkribiranja razpravljati, vendar naj bo vsaj sistem. Rusi npr. tudi h v začetku zloga dosledno prepisujejo in govorijo "g", npr. Gegel, Gomer, in nerus to težko razume, ampak tak je pač njihov sistem, ki je dosledno izpeljan. Moderna pravopisno-pravorečna načela pri mednarodnih tujkah velevajo, naj vsak jezik tujke in tuja imena prilagodi svojim možnostim in navadam - toda dosledno.

V SP pa že samo nepojasnjeno in nedosledno sožitje treh tipov in številne nepravilne izgovarjave 1 n, 2 n, 3 n begajo šolanega bralca; manj šolanega, ki mu je ta priročnik še posebno namenjen, SP avtoritativno navaja na izgovarjave, ki ga od evropske kulturne skupnosti ločijo in mu otežujejo pravilno izgovarjavo in pisavo ne samo mednarodnih tujk, ampak tudi ustreznih jezikov sploh, če se jih bo morda kdaj učil (in pri nas je ta potreba od nekdaj zelo pomembna). Zakaj tako? Včasih slišimo, da tako pač zahtevajo "slovenska govorila", kar seveda ne drži, saj npr. barbarizem "gabardén" ni prav v ničemer "bolj primeren" našim jezikovnim organom ali navadam kakor pravilni "gabardina".

oooOooo

V naslednjem nepopolnem pregledu želimo samo opozoriti na nekaj značilnih spodrsrljajev, ki jih ne bo težko popraviti v naslednji izdaji SP in vsaj v drugih zvezkih SKJ.

NEKAJ TUJK IN IMEN IZ ANGLEŠČINE. 3 n arzén, p arsén. Saj govorimo "rs" tudi v "Marsala", zakaj torej posnemati nemško izgovarjavo? 2 n baronét p bèronit, ali pa vsaj brez begajočega akcenta: 2 baronet. Sedanji prepis z naglasom ni niti angleška niti francoska niti nemška izgovarjava. 3 n biftek p bífstejk ali vsaj bífsték. Mar naj govorimo kar naprej barbarizem samo zato, ker Francozi pišejo bifteck in izgovarjajo biftèk? Saj ta okusna jed ni prišla iz Francije. Še Italijani imajo bistecca. Izgovarjanje na "slovenska govorila" ne drži; to je tako, kakor bi si čevlje nenehno zavezovali narobe, češ da "smo tako vajeni". SKJ navaja tudi "beefsteak/biftek", kar z napačno transkripcijo zmedo še stopnjuje; mar ne bo vsak nešolan, toda domiselni bralec potem menil, da je angleški "s" med soglasnikoma nem? 2 n blúf p bláf; SKJ ima tudi blèf, kar pa zmedo le povečuje. 3 n bróvning 1 p browning (bravning). SKJ ima še "browning", a kaj pomaga brez transkripcije? SP ima še Downing (davning) 1 p, kar spet ilustrira nedoslednost. 3 n budžét p budget (ali angl. bádžet ali franc. bűdžé), saj ū uporabljamo v "gostúvanju", "Műnchnu", zakaj ga ne bi za fonetični prepis? 2 n buldózer in slaba varianta bűldožer, SKJ celó dodaja "buldožér", tako da nedolžni bralec takoj vidi pred seboj tisto pošast, ki uboge bulde požira: buldo-žér! To naj bi bila francoska izgovarjava, toda le-ta se glasi "buldozér"; p bűldovzer

ali vsaj buldozer, kar gotovo ni teže izgovarjati kakor navedeni barbarizem. 1 n Cambridge (kèmbriđž) p (kejmbriđž); zakaj ne bi Slovenci premogli fonema (kejmbriđž) ali vsaj (kémbridž)? 1 n Carlyle (karlájł) p (kálajł). 1 n Chicago (čikágo) p (šikágo) ali vsaj (šikágo). 2 n Devón, 1 p Devon (déven). Le zakaj naj bi francosko izgovarjali ime te geološke dobe iz angleške pokrajine? 3 n džém 1 p: jam (džém); 1 n jazz (džéz) p: (džez). Čemu tako različna obravnava zadnjih dveh besed? Menda zato, ker je tu še slov. jám = jámovec, kar pa seveda ni opravičilo. 3 n flirt p (flêt); ital. sicer izgovarja tudi (flirtare), franc. pa (flôt); Nemci imajo (Duden) Flirt in (Siebs) Flirt (flört), vendar imajo kot podporo izgovarjave (flirt) glagol flirren. 2 n Gíbraltar 1 p Gibraltar (špan. hibráltar, angl. džibròltə), Duden ima Gibráltar. Naglas je v SP nesporno zgrešen. 3 n komfort: angl. (kámfet, franc. konfór, nem. komfort. 3 n réket p réket. 3 n stévard p stjűed; saj v SP imamo (jú) npr. pri imenih New York, Newton, Stuart, tukaj pa barbarizem, s katerim se boš na mednarodnih ladjah in letalih le osmešil, tako je tudi s "stevardeso" p stjűedesa. 1 p team (tím), toda 3 p tík, bolje bi bilo 1 p teak (tík). Argument, da je teak tako udomačena beseda, da ji izvirni pravopis ni potreben, seveda ne drži; pomen team (tím) je dosti bolj "udomačen". Šele na podlagi frekvenčnih študij bi smeli govoriti o večji udomačenosti pomenov. 3 n trenér p trejner ali vsaj tréner. Oblika SP posnema nekakšno francosko izgovarjavo, toda Francozi pravijo "entraîneur", in franc. "traîneur" = počasnež! Poleg tega je trejner kot ustanova in kot beseda angleška. 3 n žirija: 1 p jury (džueri); oblika SP je prirejena po (neumestni) francoski izgovarjavi angleške besede. Vendar SP npr. pri "giroskopu" prepoveduje franc. izgovarjavo; drugje jo vsiljuje. Nedoslednost! - 3 n svíter (p svéter) je vulgarna napaka, ki se ne dá prav z ničimer braniti.

NEKAJ TUJK IN IMEN IZ FRANCOŠČINE. 3 n avanzirati, toda 3 p lansirati, niansa, šansa, šansón. Zakaj tako? SKJ ima avansirati kot prehoden glagol (=dati aváns) in avanzirati kot neprehoden glagol (=napredovati). Ta umetna diferenciacija je sicer domiselna, vendar zvita iz trte. Zakaj 2 n avantgarda? Mar je "slovenskim govorilom primernejša" in "udomačena" barbarska izgovarjava s konsonanco -ntg- (ali "ndg"), ki je brezdvomno teže izgovorljiva in je mnogo desetletij nikdar nismo slišali iz slovenskih ust? Obe veliki sosedni jezikovni skupnosti ne izgovarjata tega "t"-a (it. avanguardia, nem. avángard). Tu smo torej vsilili primitivni način "beri po tujem pravopisu". 3 n gabardén p gabardína. Verjetno je nekoč kak tekstilni vajenec ali komí prvič mimogredé napačno izgovoril "gabardén", leksikografi so to nekritično sprejeli kot nekakšen maskulinum h gabardini (čeprav ga nikjer na svetu ni) ali preprosto kot "udomačeno obliko", kar takrat še ni bila, zdaj pa poldrug milijon discipliniranih Slovencev tolče to spako. Nasprotno ima (ironija!) SP 3 n gobelín (SKJ zraven še p goblén), kot nekakšno kompenzacijo za gabardén! - 2 n detájł, emájł, po nekdanji vulgarni (že

dolgo opuščeni) nemški izgovarjavi, p: detáj, emáj. 3 n giljotina p gijotina. Zakaj neki špan. ali it. izgovor? -- Poseben križ je z nazaliranjem. SP je skonstruiral tri variante: (I) angažmá-ja, (II) galán-a, gurmán-a, fondán-a, doyen-a, (III) asortimènt-menta, pergament-menta; SKJ ima tudi asortimá-aja in -ana, torej anarhija zaradi anarhije; in še: seržánt-anta, gl. naprej.

Varianta I je povsem zgrešena. Slovenci nosnikov že zelo dolgo ne govorimo več, primerno si je torej pomagati z "n"-om, kar je še najboljše nadomestilo za nazaliranje ter primerno za slovenske govorne organe ter navade; tako tudi povsod govori naše ljudstvo, kadar mu tega ne prepovedo: bon, bontón, bonviván, bonbón. Kdo bi govoril "bó-boja, bontó-bontó-ja"? Uporaba "n"-a tudi dopušča prijetno sklanjanje: bontón bontona. Tako je tudi po SP pri varianti II. Zakaj ne tudi pri I in III? Varianti II in III se vsaj neprisiljeno sklanjata, medtem ko pri varianti I goli "á" na kraju besede sklanjanje otežuje: abonmája je odurna oblika; podobnih primerov ni niti pri naših sosedih niti pri drugih nefrancozih.

Poleg vseh teh nevšečnosti je tudi tu nedoslednost: če si je kdo že izmislil radikalno denazaliranje na koncu zloga, celó brez nadomestnega "n"-a, zakaj potem SP ne sloveni dosledno, npr. še "Provasa, pasjasa, abalaza, atata" itd.? In če to morda velja samó na koncu besede, zakaj potem samó za nazalni "a", ne pa za "e" in "o" -- ne: basé baseja, refré refreja, ampak: bazén bazéna, refrén refrena; ne: fó fója, temveč: fond fonda?

In zakaj "embalaza", ne pa "ambalaza", kakor bi bilo edino primerno? Tudi tu smo pasivno registrirali spodrselaj kaknega skladiščnika, ki je pač na obrazcu bral "emballage" in po pisavi izgovoril "embalaza"; to so potem nekritično razglasili za "ljudsko" in slovesno sprejeli v SP. Vendar prepisujemo "enjambement" (anžambmá)! Se pravi, za redkejšo besedo učimo kulturni izgovor, za vsakdanjo besedo pa barbarsko izgovarjavo; toda redkejša beseda uporablja krog izbrancev, ti pa že tako ali tako vedó; pogoste, vsakdanje mednarodne besede pa so prepuščene "ljudski" izgovarjavi, to je naključju. Kako kratkovidno! SP ima tudi anketo, antanto v pravilnem, ne v "ljudskem" pravorečju. Zakaj? Menimo, da je tu postala anarhija sama sebi namen. -- 3 n seržánt p seržán, to je nekaka varianta vzora III, da bi bila zmeda popolna. Francoski nosnik je sicer pravilno transkribiran, toda "-t" je povsem odveč, saj je slepa kopija nemške izgovarjave; kot nedavni državljani Napoleonove Ilirije res ne potrebujemo pruskega posredništva francoske besede. Za tolažbo sledi seržantu v SP takoj "seržente" (ital. narednik), ki je menda Toskanec, kajti le tam govorijo mehki "dž" skoraj kakor "ž"; Slovenci pa imamo vsaj 20 pravih "dž"-jev, od Džakarte do džungle, in še v notranjosti besede, npr. "Madžar", tako da je čisto odveč "dž" nasilno reducirati v "ž". Vendar je SP storil isto pri "žiru", kot da je to francoska beseda, je pa italijanska kot večina bančnih izrazov. Najhujše je to, da Francozi imenujejo "giro" italijansko kolesarsko tekmo, naš žiro pa je franc.

endossement. 3 n bazén p basèn: Če lahko govorimo "jesén, lesén", zakaj ne bi izgovarjali tudi pravilno "basèn" ali vsaj "basén"? Zveneči "z" namesto "s"-a nikakor ni "slovenskim govorilom primernejši" ali "ljudski", ampak zgolj vulgarna napaka, ki nam tudi pri tej mednarodni tujki ovira medsebojno sporazumevanje v evropski kulturni skupnosti.

Vrhunec dosega ta kaos v besedah "point" in "pointe": SP ima za prvo: 3 n poén, p puén, in za drugo: 3 n poánta, p puénta. Zakaj neki stoji za isti francoski é prvič é, drugič á? Mar je to olajšava slovenskim govorilom? 3 n parfúm p parfém (ker je "ö"-ju še vedno é bliži kakor ú). Obliko "parfem" smo še nedavno brali v slovenskem znanstvenem poročilu o dišavnih rastlinah, in tako Slovenci navadno tudi govorijo. Upajmo, da bodo spake "poén, poánta, parfúm" kmalu izginile. ("Parfum" je mehanična kopija prejšnje nemške pisave; danes Nemci pišejo "Parfüm".)

3 n tuš (prha), tuširati (oprhati), p duša, duširati. Izgovor "t" za franc. "d" smo brezdvomno slišali iz ust kakega nemškega inštalaterja in jo nekritično vpisali v SP. "Tuširati" p pomeni "namazati", npr. z lapisom (zdravniški términ).

Hudo je tudi z ü-jem. SP ima bifé (SKJ ima še tri variante: bife, buffét, bufet!), debí in debut (tako tudi SKJ), kalkíl (zakaj ne še kalkúl?), za Debussy pa ima (debüsi).

Pravilno bi menda bilo povsod dati izvirni pravopis in še transkripcijo. Šele razvoj in raba bosta pokazala, kdaj in katere transkripcije lahko kasneje opustimo; za zdaj smo dolžni pomagati pri pravilni izgovarjavi ne le slovenskih, ampak še posebno tujih besed in imen, saj je to med drugim namen SP.

NEKAJ TUJK IN IMEN IZ OSTALIH JEZIKOV. Nemška Hansa (hanza) je v SP 2 n Hánsa, zraven pa je 3 p hanzeáti.

Pri italijanskih rečnih imenih je nekoliko zmede: Tibera in Timava sta v SP ženska, v latinščini in nemščini pa moška; Piava je ženska, v ital. in nemšč. moška (Duden v oklepaju dovoljuje "tudi ž."). 3 n Adíža, verjetno po Nadiži, p Ádidža; spol je it. m., slov. ž. deloma po nemščini (die Etsch), deloma po analogiji z Nadižo.

Ital. soffocato so v SP prevzeli 2 n kot "suffocato", pol latinsko, pol italijansko. 3 n žiro p džiro gl. zgoraj; da ne gre nikakor za "olajšanje", izhaja tudi iz tega, da dostikrat slišimo afektirano izgovarjavo "žiró" spet po francoščini (kjer pa ta beseda ne pomeni našega "žira", namreč bančnega, ne bukovega!). Prišlo pa je to skrpucalo iz nemščine, ki ji je "dž" tuj, in so ga zato nekaj časa govorili "ž", a danes ima Siebs že (d)žiro. Mi seveda staro nemško obliko zvesto konzerviramo kot "ljudsko" in "udomačeno"; seveda se ne bi bila udomačila, ko ne bi stala v SP.

Državo Kolombijo imenuje SP - zopet po nemščini - 3 n Kolumbijo, čeprav

jo celó v ZDA pravilno imenujejo Colombia. 3 n gverila p gerilja (špan. guerriglia); oblika v SP ni italijanska, kakor nekateri mislijo (it. guerriglia!), in tudi argument o "prilagoditvi slovenskim govorilom" je tu še posebno neumesten, saj bi "geriljo" laže izgovarjali kakor "gverilo", ki je seveda posneta iz zdavnje vulgarne nemške izgovarjave, danes med Nemci že opuščene. — Nizozemski l n Van Dyck /van dájk/ p /fandèjk/; pisava v SP je točna, transkripcija pa netočna, ne naslanja se niti na pisavo niti na "lažji izgovor med Slovenci", ampak je preprosto napačna. — Madž. ime Ilona ima napačen naglas; če bi avtorji vsaj pogledali v Dudna (ki se ga sicer zvesto drže) ali vprašali kakega Prekmurca, bi bili našli p naglas.

Zakaj neki ima SP 3 n transistor, toda 3 p tranzit? "Transistor" je spet po francoščini, a le deloma, ker bi potem moral biti "transistêr". — 3 n kikerikí po SP ni samo petelinji glas, ampak tudi arašida, po sh. kikeríki. Naglas je napačen in zelo moti; ali ni objestno dve podobni besedi, ki ju na srečo loči naglas, umetno siliti v isti naglas in s tem v konfuzijo?

oooOooo

Dve nasprotni načeli vodita moderno leksikografijo: po enem predpisuje, po drugem zgolj registrira stanje in spremembe. Eno in drugo načelo ima ta svoje prednosti in svoje hibe. Če načelo ni dosledno izpeljano, ponekod upajo na dobre posledice iz enega in drugega načela, večinoma pa tak nesistem združuje le nevšečnosti obeh načel. Pri nas so uvedli prvo načelo - avtoritativno, vendar ne dovolj dosledno. Pravilo "ljudske izgovarjave" pa je prav nevarno. Če je namreč leksikograf pri tujkah in tujih imenih "uzakonil" povsem naključne ordinarne, celó absurde napake kakor "sviter", "gabardén", "empír", "embalaža", "poanta", češ da so "udomačene", ker da "ustrezajo slovenskim govorilom" (česar nikdar ni eksaktno dokazal), potem se ne smemo čuditi, da se tudi v dragocenem fondu slovenskih besed in slovenske sintakse bohotijo neštete hude bolezni, o katerih že leta tožimo in pisarimo, stvar pa gre samo na slabše. Vse to so "ljudske oblike", se zelo prilegajo nevzgojenemu, kaotičnemu okusu in so dodobra udomačene: "v pogojih socializma" i.pod.; "v kolikor prideš"; "koristiti dopust" in brigada drugih.

Zato je kompleks zanemarjenega pravorečja tujk in tujih imen, žal, le del naših splošnih slovarskih tegob z znanimi nevšečnimi posledicami.

Za konec še to: izgovarjalne napake so posebno škodljive v akustični (ustni, živi) rabi: v govorih, tolmačenju, RTV, na odru i.pod. Ker pa akustična domena jezikov, tudi našega, povsod naglo narašča v obsegu in pomenu, so pravorečne zmote v pravorečju mednarodnih tujk in imen vse bolj kritične.

Potrudimo se torej, da bi naša javnost postopoma vse barbarizme izločila z večinsko pravilno rabo!

REMARQUES SUR LA TRADUCTION TECHNIQUE COMPARÉE À LA TRADUCTION LITTÉRAIRE

Un certain nombre de remarques viennent à l'esprit lorsqu'on compare ces deux branches de la traduction apparemment très proches.

"Les techniques" envient les "littéraires" qui n'ont pas de difficultés de vocabulaire, tandis que les littéraires de leur côté envient les techniques qui n'ont, semble-t-il, que des difficultés de vocabulaire. Qu'en est-il et qu'est ce qui sépare la traduction technique de la traduction littéraire?

On constate le plus souvent que le traducteur technique ne possède pas une formation scientifique particulière et que ce n'est qu'au cours de sa carrière de traducteur qu'il assimile plus ou moins bien tels ou tels aspects d'une technique. Or, dans la traduction, encore plus que dans d'autres activités apparaît un problème de rendement. Le traducteur technique, sauf qu'il est attaché à une entreprise, est parfois contraint d'effectuer des travaux échappant totalement à son domaine habituel de compétences. A-t-il le temps d'être au courant de toutes les nouveautés et de tous les enrichissements des diverses techniques? Certainement pas. A-t-il le temps de connaître les recherches dans son domaine de plus ou moins grande spécialisation? Le cas est assez rare, car le traducteur technique est souvent un littéraire qui a "bifurqué" et s'il était encore relativement possible, il y a quelques décennies, d'avoir une idée générale mais juste dans un grand nombre de domaines, ceci s'avère impossible aujourd'hui.

Le traducteur technique, dont la langue se développe au rythme de la découverte et des besoins qui en découlent, se trouve face à un lexique évoluant très rapidement. Comment parvenir à suivre une telle cadence? À moins d'accepter d'être englouti sous la masse des publications spécialisées (et limitées à un domaine restreint) le traducteur technique se verra contraint de faire appel à une aide extérieure (ingénieur ou autre spécialiste) auquel il demandera explications et vérifications de points peu sûrs. Dans ce cas, nous retrouvons le problème de rendement déjà évoqué. D'autre part, une telle solution n'est pas toujours applicable.

Quel est donc l'avenir du traducteur technique? Est-ce une situation condamnée? Sans vouloir noircir le tableau, on peut envisager - dans un avenir heureusement éloigné - la traduction technique très spécialisée effectuée par des machines. Des résultats encourageants ont déjà été obtenus dans ce domaine. Au niveau de la vulgarisation, le traducteur technique demeurera cependant toujours utile. Par contre, toutes les recherches fondamentales peuvent et pourront se passer de traducteurs techniques, hommes ou machines.

On voit aisément quelle différence existe alors entre "techniques" et "littéraires". Jamais sans doute 'Ulysse' de Joyce ou la 'Recherche du temps perdu' de Proust ne pourront être traduits par une machine. Les essais dans ce sens on toujours donné des résultats désolants. Car le traducteur littéraire

se trouve constamment confronté à un choix. La machine - objectera-t-on - est, elle aussi, capable de choix? Mais ce choix est un choix a posteriori, basé sur un nombre d'éléments déjà connus, dont l'appareil a été nourri. La subjectivité si nécessaire au traducteur littéraire, celle qui lui permet de rester huit jours à la recherche d'une rime, n'appartient pas à la machine.

Pour le traducteur "technique" il n'y a pas de choix possible. Sa traduction est juste ou fausse et tient essentiellement à un problème de lexicographie.

Jean-Charles Lombard

POUDAREK IN BESEDNI RED V ANGLEŠKIH POVEDNIH STAVKIH

1. Angleški jezik je v svojem dolgem razvoju izgubil večino obrazil za sklanjatve, zato pa ima angl. besedni red v primerjavi z besednim redom v slovenskem jeziku mnogo pomembnejšo vlogo. V angleščini največkrat že sam položaj besede v stavku določa njeno sintaktično funkcijo. Če npr. zamenjamo besedni red v klasičnem slovničnem primeru "The hunter (subjekt) killed a bear (objekt)", tako da postavimo "a bear" na začetek stavka, "the hunter" pa na konec, tedaj samostalnika zamenjujeta svoji sintaktični funkciji: "A bear (subjekt) killed the hunter (objekt)". Posledica tega je, da se pomen stavka povsem spremeni. V slovenščini, kjer izražamo medsebojne odnose samostalnikov z obrazili, sama sprememba besednega reda navadno še ne povzroči spremembe v medsebojnem odnosu besed.
2. V angleških povednih stavkih odstopamo od strogo predpisanega besednega reda le takrat, kadar želimo posamezne besede posebno poudariti. Ker je v angleščini logični poudarek na začetku stavka, izjemo ma postavimo tja besedo, ki jo želimo poudariti (inverzija, tj. obrnjeni besedni red subjekta in predikata). V takih primerih pri prevajanju iz slovenščine v angleščino obdržimo slovenski besedni red. Nekaj primerov:
 - 2.1 Na sliki 3 so prikazana razmerja med napetostmi in deformacijami, kakor so bila opazovana pri laboratorijskih preizkusih.
In figure 3 are presented the stress-strain relationships as observed in laboratory tests.
 - 2.2 V prvem delu je opisana le ena od uporabljenih metod.
In Part 1 is described only one of the methods applied.
 - 2.3 Velikega pomena je dejstvo, da trdnost tal narašča z upadanjem vsebine vode.
Of great importance is the fact that the strength of the soil increases with decreasing water content.

2.4 V nobenem primeru nismo opazili nikakršnega porasta pornih tlakov v glinasti plasti.

In neither case was observed any increase at pore pressures in the clayey layer.

2.5 Prav tako zanimiv je pojav razteznih razpok v zgornjem delu nestabilnega področja.

Quite as interesting is the appearance of the tensile cracks in the top of the unstable slope.

2.6 Podobno so bili prikazani premiki, ki jih povzroče sekundarni učinki časa.

Similarly have been presented the displacements due to secondary time effects.

2.7 Na analogen način smo dobili varnostni količnik glede na plastično mejo materiala.

In an analogous way has been obtained the factor of safety with regard to the plasticity limit of the material.

oooOooo

3. Pri prevajanju strokovnih tekstov v angleščino zelo pogosto uporabljamo pasivne konstrukcije. Kadar želimo v takih primerih glaslo poudariti, postavimo particip na začetek stavka.

Nekaj primerov:

3.1 V bibliografijo so vključene publikacije, ki jih priporočamo za nadaljnji študij.

Included in the bibliography are the publications recommended for further study.

3.2 V tej analizi so vračunani tudi dinamični učinki.

Calculated in this analysis are also the dynamic effects.

3.3 V to točko smo osredotočili vso obremenitev, ki učinkuje na telo.

Centered on this point has been the entire load applied to the body.

3.4 Spodaj so tabelarično prikazani rezultati zgornjega izračuna.

Tabulated below are the results of the above computation.

oooOooo

4. V angleškem jeziku lahko poudarimo katerikoli stavčni člen, razen povedka, tako da ga postavimo na začetek stavka med konstrukcijo: It is (was, has been, etc.) that (who, whom, whose). Ta konstrukcija je tako pogosta v angleški znanstveni literaturi, da lahko rečemo, da je pri prevajanju povsem nepogrešljiva.

V slovenščini imamo večkrat pred besedami, ki so posebno naglašene, poudarne prislove, npr. prav, ravno, šele itd. V angleščino jih ve-

činoma ne prevajamo, ker zadostuje že sama poudarna konstrukcija
"It is that".

Nekaj primerov:

4.1 Subjekt:

4.1.1 Prav on je predlagal, naj bi razvili nove postopke za očiščenje plinov.

It was he who proposed that new procedures be developed for the purification of gases.

4.1.2 Ravno katalizatorji se vežejo s snovjo ali s snovmi, nad katerimi izvajajo svoj katalizatorski vpliv.

It is the catalysts that combine with the substance or substances upon which their catalytic influence is exerted.

4.2 Objekt:

4.2.1 Samo varnostni količnik bom moral še enkrat preveriti.
It's the factor of safety only (that) I shall have to check again.

4.2.2 Z direktorjem sem hotel govoriti, ne pa z njegovim tajnikom.
It was the manager (who, that) I wanted to talk to and not his secretary.

Oziralni zaimek lahko izpustimo, kadar je objekt relativnega stavka.

4.3 Prislovna določila:

4.3.1 Šele 1.1965 se je kemikom posrečilo dobiti to sestavino.
It was not until 1965 that chemists succeeded in obtaining this compound.

4.3.2 Šele zadnje čase so začeli resno dvomiti o osnovnih predpostavkah te teorije.
It has not been until recently that the basic assumptions of this theory have been seriously called in question.

4.3.3 Šele potem, ko se je vrnil iz Amerike, je objavil prve rezultate svojih analiz.
It was after he had returned from America that he published the first results of his analyses.

4.3.4 Prav v tem laboratoriju je napravil prvi poskus o radioaktivnosti te substance.
It was in this laboratory that he had carried out his first experiment on the radioactivity of this substance.

4.3.5 Prav zaradi tega se je raziskovalno delo na tem področju komaj šele začelo.
It is for this reason that research in this field has but fairly begun.

PROJEKT: KONTRASTNA ANALIZA SRBOHRVAŠČINE IN ANGLEŠČINE

Kmalu bo tri leta, odkar se je začela prva faza dela za projekt "Kontrastna analiza srbohrvaščine in angleščine". Pri projektu sodelujejo anglisti z vseh jugoslovanskih univerz skupaj s strokovnjaki washingtonskega Centra za uporabno lingvistiko. Direktor projekta in duhovni vodja tega raziskovalnega dela je predstojnik katedre za angleški jezik v Zagrebu prof. dr. Rudolf Filipović.

Projekt financirata jugoslovanska in ameriška vlada ob izdatni pomoči Fordove ustanove.

V nasprotju s komparativno analizo, ki prikazuje ali utemeljuje razvojne odnose med jeziki, uporabljamo kontrastno analizo pri raziskavi določenih segmentov dveh ali več jezikov, ne glede na to, ali so sorodni ali ne.

Izbrano jezikovno gradivo angleščine, ki ga je treba kontrastno analizirati, imenujejo "Brownov korpus" (Standard Corpus of Present-Day English). Vsebuje 500 vzorcev; vsak ima okrog 2000 besed; zastopani so najrazličnejši slogi sodobne ameriške proze. Korpus je razdeljen v dve skupini: a) informativna proza (374 primerkov),
b) literarna proza (126 primerkov).

Za kontrastno analizo srbohrvaškega in angleškega jezika se uporablja nekoliko skrajšan "Brownov korpus".

Pri obdelavi korpusa se analitiki poslužujejo tudi elektronskega računalnika, kar je vsekakor zanimiva novost na tem področju.

S kontrastno analizo srbo-hrvaškega in angleškega jezika ugotavljajo raziskovalci oblikovne in funkcionalne podobnosti in razlike med obema jezikoma. Rezultati teh analiz so dvojni:

- a) pedagoški in
- b) splošno lingvistični.

Izsledki kontrastne analize bodo služili predvsem za izboljšanje pouka angleščine v Jugoslaviji in pouka srbo-hrvaškega jezika v ZDA in Veliki Britaniji. Pri poučevanju teh jezikov se je doslej vse premalo upoštevalo to, da izhajajo glavne težave predvsem iz strukturnih razlik med materinim in tujim jezikom. Kontrastna analiza bo pokazala, katerim strukturam bo posvetiti posebno pozornost in katere bo posebej uterjevati. Tudi jezikovne vadnice in drugi učni pripomočki bodo odslej temeljili na izsledkih kontrastne analize.

Glavni cilj kontrastne lingvistike pa je kontrastna slovnica. Taka gramatika bo velikega pomena ne le na področju metodike poučevanja tujega jezika, temveč tudi na prevajalnem področju.

Prevajalec mnogo lažje in hitreje opravlja svoje delo, če je teoretično pripravljen nanj. Na osnovi kontrastne gramatike bo mogoče napisati "Teorijo prevajanja iz srbohrvaščine v angleščino". "Teorija prevajanja

ne bo nekakšna knjiga receptov, po katerih naj bi se ravnal prevajalec, ampak bo prevajalca uvajala v jezikovne strukture ter mu tako pomagala reševati prevajalne probleme, pri katerih je upoštevati različne jezikovne aspekte.

Kontrastna analiza je velikanskega pomena tudi za splošno lingvistiko, saj prispeva k boljšemu in popolnejšemu kontrastnemu opisu enega in drugega jezika.

In na koncu še informacija za vse, ki bi jih zanimala kontrastna analiza: Ko bo konec prihodnjega leta v glavnem končana kontrastna analiza srbo-hrvaškega in angleškega jezika, pride na vrsto kontrastna analiza slovenščine in angleščine. Upajmo, da ne bo ostalo le pri obljubah. Pri našem delu nam bodo v dragoceno pomoč izkušnje hrvaških in srbskih raziskovalcev.

D.B.

NOVI STIL NAŠEGA DELA

Leto 1969 je prineslo slovenskim znanstvenim in tehničnim prevajalcem dve pridobitvi: nov način dela in ustrezno spremembo društvenega naziva.

Že dlje časa smo spoznavali, da je v društvenem delovanju nemara preveč upravnih in premalo strokovnih naporov. V delu upravnega odbora in "Mostovih" smo čutili, da je delež organizacije in administracije - čeprav potrebne - nekam preširok in nas morda preveč zaposluje, kot da je ta delež jedro in edini namen društva, tako da je ostalo premalo časa in energij za poglobitni namen: za dvig kakovosti prevodov, predvsem znanstvenih; za specializiranje članov; za premišljeno izbiranje novih pripravnikov in rednih članov; za krepitev zdravega vpliva društva pri nastavljanju rednih prevajalcev v delovnih organizacijah in ustanovah in pri ocenjevanju strokovne kvalitete vseh prevodov v Sloveniji.

Tarife, zavarovanje, davki, seje in občni zbori so gotovo neogibne postavke v delu društva, toda niso edine. Ko smo to spoznali, smo sklenili preusmeriti društveno delo z uvajanjem trojnih krožkov: krajevnih, strokovnih in jezikovnih, brez kakršnekoli administrativne navlake, vendar kot žive delovne skupnosti v merilu (1) pokrajine, tj. sedežev izvenljubljskih prevajalcev, (2) stroke prevajanja in (3) jezika prevajanja. Prepričani smo namreč, da je sicer vsem članom, prihodnjim članom in prijateljem društva skupna skrb za organizacijsko, socialno in ekonomsko ureditev prevajalskega dela in seveda za dvig prevajalske kvalitete v naši republiki, da pa je prav na tem drugem (nemara poglobitnem) področju naše uspešno delo mogoče le v intenzivnih manjših skupinah - lokalnih, strokovnih in jezikovnih.

Začeli smo z jezikovnimi krožki in priredili 3 študijske večere:

6.III.1969 francoskega (25 navzočih), 27.III.1969 angleškega (67 navzo-

čih), in 15.IV.1969 nemškega (55 navzočih). Že število udeležencev je bilo za tako vrsto kulturnih prireditev v naših razmerah prav razveseljivo; sodelovanje v diskusijah in pritrjevanje zamisli prirediteljev sta nam bili dokaz za pravilnost nove usmeritve. Seveda lahko le na takih večerih s skrbno izbranim in strnjnim sporedom dosežemo napredek v obravnavi problemov, napak in uspehov prevajalstva.

Za vsak študijski večer smo določili vodjo večera, potem še gosta, čigar materinščina je jezik večera (uglednega predstavnika kake zamejske strokovne organizacije), in še referenta v osebi kakega našega izkušnega člana. Po kratkem uvodu vodje večera (v obeh jezikih) je govoril gost (20 minut) v svojem jeziku o kakem aktualnem vprašanju znanstvenotehničnega prevajanja iz tega jezika ali vanj; referent je poročal (20 minut) o določenih vprašanjih znanstvenotehničnega prevajanja v naših razmerah; in končno je vodja večera govoril (20 minut) o primerih posrečenih ali manj posrečenih prevodov med obema jezikoma. Po vsaki točki je bila diskusija.

Menimo, da bo edino takšna sistematična obdelava strokovnih tem sčasoma pripomogla do kvalitetnega dviga in do plodne objektivne kritike strokovne strani vsega prevajalskega dela v Sloveniji. Seveda je bil to šele začetek; treba bo nadaljevati ob sodelovanju novih sil. Tudi za pridobivanje le-teh je edina pot delo v krožkih, kajti s samimi občnimi zbori bolj ali manj stereotipne vsebine ne bomo pridobili dosti novih članov in prijateljev, in "Mostovi", čeprav so potrebni in pozitivni, ne morejo nadomeščati žive besede.

Hkrati smo po splošni želji članstva preimenovali društvo v "Društvo znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije", ker dotedanji naziv "strokovnih prevajalcev", mehanično preveden iz "stručnih prevodilaca" (kateri so potem nestrokovni?), ne pomeni dosti. Prvotno so se bili namreč prevajalci po naših republikah organizirali v društvih "književnih", pravilneje leposlovnih prevajalcev, in kasneje še v društvih izvenleposlovnih prevajalcev, ki so jih v zadregi imenovali "strokovne". To ime je bilo sicer kratko, vendar neustrezno, še posebej ponesrečeno v slovenščini. V zadnjih letih so se zato republiška društva imenovala "znanstvena" ali "naučna", l.1969 pa smo tudi mi izvedli to zdavnaj potrebno spremembo.

Končno smo tudi v "Mostovih" izpeljali takšno delitev vsebine, kakršna je bila načrtovana že v prvem predlogu upravnemu odboru za ustanovitev društvenega organa (Janko Golias 6.dec.1961) in v predlogu II. občnemu zboru dne 16.maja 1962, 4.točka dnevnega reda: "naj bo tretjina lista posvečena organizacijskim novicam, dve tretjini pa naj prinašata strokovne prispevke" - se pravi jasna delitev "Mostov" v organizacijski in v strokovni del.

FRANCOSKI ŠTUDIJSKI VEČER Z DNE 6. MARCA 1969

"Le velik narod si lahko privoščiti strokovno prevajanje na najvišji kakovostni ravni" - tako je izzvenelo tisto, kar je povedal Jean-Charles Lombard na francoskem študijskem večeru. Strokovni prevajalec bi moral biti v prvi vrsti izvedenec v svoji stroki in vrh tega še lingvist; brez temeljitega poznavanja stroke ne more doumeti vseh podrobnosti in smiselno poustvariti tehničnih in znanstvenih besedil, saj mora zasledovati razvoj stroke in terminologije v obeh prizadetih jezikih. Poleg tega naj bi prevajal le v materin jezik ali v jezik, ki ga prav tako obvlada kakor materinščino, kar je kajpada mogoče le, če je v tisti deželi živel v svoji mladosti vsaj deset let. Od manjših narodov si utegne privoščiti takšno ekipo edinole Švica, ki ima obilo tujcev. Manjši in revnejši narodi morajo pač obvladovati probleme pri prevajanju s tistim, kar imajo, torej z večjim naporom (posameznik se mora ukvarjati z več jeziki in z več strokami) in skromnejšimi sredstvi (manj virov informacij, manjši honorarji za prevajanje v postranskem poklicu, ker za prosti poklic znanstvenega ali tehničnega prevajalca v Sloveniji še ni možnosti, stalno nameščenih tehničnih prevajalcev pa je pri nas komaj dober ducat).

Narcis Dembskij je razčlenil probleme, ki se mora z njimi spoprijemati tehnični prevajalec v industriji; pritisk teh problemov je tak, da vsakdo prej ali slej odneha in si poišče drugo, lažje delo, ki je navadno tudi donosnejše.

Viktor Jesenik je prebral nekaj mest iz besedil v francoščini, ki je zrasla na jugoslovanskih zelnikih. Iz salv smeha, ki so spremljale to antologijo, lahko sklepamo, kako besedila učinkujejo na tujce, ki jim je ta "francoščina" namenjena - saj je šlo za turistične prospekte.

Poleg članov in prijateljev društva, ki se ukvarjajo s francoščino, je bilo navzočih obilo študentov, zlasti romanistov, med njimi tudi dva iz frankofone "črne" Afrike (Senegal in Gvineja). Diskusija je bila živahna in polna idej. Razen nekaj slovenskih uvodnih besed Viktorja Jesenika, predsednika Društva znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije, je bilo slišati le francoščino. Udeleženci, ki jih je bilo 25, so izrazili željo, da bi društvo priredilo še več takšnih večerov, saj se jim na njih razgrinjajo doslej neznane perspektive.

Viktor Jesenik je rekel:

"Danes začnemo serijo študijskih večerov Društva strokovnih prevajalcev Slovenije po jezikovnih krožkih - kar je novost v našem delu. Zamisel, ki jo danes uresničujemo, je dr. Golias že razvijal na zadnjem občnem zboru decembra 1968; njemu in našemu tajniku Z. Knezu gre največja zasluga za današnjo realizacijo in za večere, ki bodo v kratkem sledili - kot angleški, nemški, ruski, španski krožek in morda še drugi. Zamisel toplo pozdravljam in podpiram, še prav posebno, ker smo sklenili, da naš prevajalski krog še razširimo na mlajše tovariše, ki jih

utegne naše delo zanimati. Namen teh sestankov ni, da bi brali vrhunske stvaritve tega ali onega našega člana, marveč da bi seznanili prijatelje društva, posebno mlajše člane in simpatizerje, z rutino strokovnega prevajanja. Všeč mi je formulacija dr. Goliasa, ki želi, da bi to bil "pogled v prevajalčevo delavnico" predvsem v znanstvenem in tehničnem pa tudi v leposlovnem prevajanju.

Program vsakega večera bo tak, kot je pisalo v vabilu za ta naš "franco-ski" večer."

Nato je Jean-Charles Lombard govoril o prevajanju iz nemščine v francoščino in navedel nekaj najznačilnejših razločkov v načinu izražanja: nemško zaporedje besed ne ustreza francoskemu, ki teži h kar največji jasnosti; nemščina uporablja obilo predpon in pripon ipd. Kot primer je navedel besedilo z vojaškega področja v obeh jezikih, ki se v njem razločki v načinu izražanja pokažejo prav nazorno.

Nato je razvil nekaj misli o prevajanju sploh: znanstveni in tehnični prevajalec morata biti ne le strokovnjaka, ampak morata biti tudi v stiku z ljudmi iz stroke, ki zasledujejo razvoj znanosti, tehnike in terminologije na področju svoje najožje specializacije. Prevajalec bo namreč navadno delal na več takšnih področjih hkrati.

Narcis Dembskij je govoril predvsem o svojih izkušnjah in težavah, ki jih je doživel v trinajstih letih dela na področju prevajanja za potrebe industrijskih podjetij.

Takoj po vojni, je dejal, je bilo tehničnega prevajanja le malo, sedaj pa, ko imamo že dokaj razvito industrijo, so potrebe po tej vrsti storitev čedalje večje. Žal, pri nas nimamo ustreznih šol, ki bi pripravljale prevajalce za ta dokaj zahtevni poklic. V primerjavi z drugimi poklici se mora bodoči prevajalec naučiti potrebne spretnosti kar sam, v skladu z nalogami, ki jih prejema. Njegovo delo v industriji je povezano s prodajo izdelkov na tuja tržišča in obsega najrazličnejšo tehnično dokumentacijo in strokovne članke, ki jih strokovnjaki podjetja berejo na simpozijih ali objavijo v tujih strokovnih revijah.

Prevajalčevo delo je vse prej kot zgolj mehanično prestavljanje besed, kakor slabo poučeni ljudje menijo. Ne gre samo za jezikovno znanje, temveč tudi za razumevanje in poznavanje področij tehnike in tehnologije. Ker zaradi premalo interesentov v Sloveniji ne izdajajo specializiranih slovarjev, prevajalcu zelo koristi znanje drugih jezikov, čeprav pasivno, da lahko uporablja take slovarje, ki so izšli v svetovnih jezikih.

Tako se dogaja, da prevajalci v industriji napredujejo le počasi, z več ali manj sreče. Zaradi tega jih drugi strokovnjaki, za katere delajo, nekako podcenjujejo, kar se kaže tudi v prejemkih prevajalcev. Zanje tudi ni možnosti za izpopolnjevanje v tujini v okviru mednarodne tehnične pomoči.

Zato ni čudno, če mnogi strokovni prevajalci izgube pogum in se po največ dveh, treh letih odločijo za drug poklic. Kot dokaz za to naj bo podatki, da se je v neki strojni tovarni pri nas izmenjalo v zadnjih 15 letih kar 23 prevajalcev. Na zadnji razpis istega podjetja je za dve mesti prispela ena sama prijava.

Za zaključek je Viktor Jesenik navedel nekaj primerov bolj ali manj posrečenih prevodov turističnih besedil iz jugoslovanskih jezikov v francoščino.

ANGLEŠKI ŠTUDIJSKI VEČER Z DNE 27. MARCA 1969

Naša druga prireditev po preusmeritvi društvenega dela je bil angleški večer. Ker je bil sorazmerno močno obiskan (66 navzočih) in živahen, objavljamo po želji številnih udeležencev njegovo vsebino.

Za začetek je spregovoril Janko Golias:

Pozdravljamo vse navzoče, zlasti nečlane! - To je druga prireditev v vrsti jezikovnih krožkov našega Društva znanstvenih in tehničnih prevajalcev, namenjena aktivnim prevajalcem - tako začetnikom kot izurjenim - in vsem prijateljem prevajalske umetnosti. S posebnim veseljem pozdravljamo v svoji sredi gospoda Richarda Knighta, našega angleškega prijatelja.

Tile večeri nikakor niso predavanja, ampak želimo z njimi razčistiti nazore o prenašanju besedil iz materinščine in vanjo. Želimo odpirati vrata v prevajalčevo delavnico, da bi mu lahko pogledali čez ramo ter doživljali in podoživljali ta čudoviti ustvarjalni zanos, skrit pod besedami "prevajanje" in "tolmačenje".

Med prevajanjem leposlovnih in znanstvenih besedil ni bistvene razlike: so pač dobri in manj dobri prevodi. Pravijo, da se prevajalec že rodi, vendar pa se obrtnega znanja lahko naučimo in tu želimo pomagati mlajšim prijateljem; ne toliko prikazati vrhunske storitve kot v muzeju ali pri odkritju spomenika, temveč jim omogočiti vpogled v porajanje kongenialnega prevoda.

Pokazali vam bomo - brez navedbe prevajalcev - boljše in šibkejše primere, ki so poučni. Predvsem pa si želimo obravnave! Tri zgoščena poročila, ki jih boste nocoj slišali, imajo glavni namen sprožiti vprašanja. Zato-rej, prosimo, po vsaki točki vprašajte in poskušali bomo odgovoriti.

Ladies and Gentlemen,

We want to welcome our guests, above all the non-members, to this informative evening, the second one within the series of events, organized by the Language Circles within our Society of Scientific and Technical Translators. These meetings are meant for active translators - both beginners and old hands - and for friends of the translating art. Today,

with great pleasure, we are greeting amongst us our English friend Mr Richard Knight.

These evenings are nowise lectures. They are just designed to clear up some often neglected basic ideas of translating, to open to our friends, especially the younger ones, the door to the translator's workshop, to offer them a look or two over his shoulder, and to afford them the experience and re-experience of that marvellous creative uplift hidden under the terms of translating and interpreting.

There is no essential difference between the rendering of literary and scientific texts into foreign languages. There are only good and less good renderings. It has been said that translators are born: Yet the workmanship is learnable to a large extent and to a high degree, and this is what we are eager to impart to our young friends: not a show of top performances as in a museum or at unveiling a monument but a sharp insight into how a congenial translation comes into being.

We are going to quote translations of various qualities, on condition that their virtues or weaknesses are instructive; but we never mention the translator. And we want above all discussion! The three brief reports you are going to hear, have the main purpose of triggering off questions. So, after each report, please ask questions, and we'll try to answer.

Sledil je referat Richarda Knighta:

- Frequent errors in Slovene-English translation, and how to correct them -

What constitutes an error? There is a spectrum of possible unsuitable items in a translated sentence, ranging from the lexical to the grammatical. Selecting the wrong word to convey the desired meaning in a given context and omitting articles (a, the, etc.) are alike errors. It is, however, easier to discuss in general terms errors at the grammatical end of the spectrum, because this usually presents a smaller series of choices. The "right word in the right place" is clearly different in every context. All that one can really say about the problems of lexical choice is that here, too, as in grammar, there is interference from the native language, Slovene.

For this reason, we intend to deal mainly with errors at the grammatical end of the range, although in the space available such a survey will be far from comprehensive. The intention here is not to restate English grammar, but to proceed from particular instances which seem to cause Slovene-English translators some difficulty.

We may classify the material approximately as follows, although there will be some overlapping between sections:

1. Articles.
2. Stress and Word Order.
3. Punctuation and its relation to Meaning.
4. Sentence structure in English and Slovene.
5. General.

1. The frequent occurrence of errors in article usage is only to be expected when one considers the differences between Slovene and English. Of course, anyone with sufficient skill to work as a translator will have overcome the basic problems, but proportionally his article mistakes will still form a large part of total errors made.

It is wrong to suppose that one can break language down into compartments and consider the article, for example, in a vacuum. It is seen to be meaningfully related to tense, for example, in the two sentences:

'Next year I shall go to Italy.' (1)
and 'The next year he went to Italy.' (2)

Here, in the position preceding next year, there is a two-way choice of article: definite (2) or nothing (1). This is fixed by usage and any variation would be considered wrong by native speakers. Next year is one of a series comprising today, tomorrow, next month, etc. The next year belongs with the next day, the next week, etc.

As a corrective mechanism the translator needs to acquire not just a knowledge of article usage, but of classes of time adverbs.

In a rather similar way, one needs to be aware that different nouns may be preceded by different article choice possibilities. Thus:

'A man from Slovenia is called a Slovene.' (1)
'The man from number 21 is an engineer.' (2)
and 'Man is the highest of all the animals.' (3)

The choice indefinite/definite/nothing is the article characteristic of the noun man, and must be learnt in connection with the noun. We may contrast, say, elephant, where there is only a two-way choice, indefinite/definite. The sentence:

x) 'Elephant is the biggest of all land animals.' is wrong.

It is worth noting that a translator who had learnt German as his first foreign language might find even more difficulty when using man in English, due to the German lexical choice Mann/Mensch and the different article choices in German, particularly in example (3) above.

2. Consider the following example:

'Architecturally interesting is the town of Ljubljana.' (1)
This is a sentence typical of what we shall here call the "stress and word order" mistake, using 'stress' in the sense of 'meaning-importance'.

The essential information is withheld in the above sentence (1) : it is "(the town of) Ljubljana." (The reader must know first which place is referred to.) The extension of this type of mistake is:

 x) 'A good boy is John', (2)
or even x) 'Four legs have all dogs' (3)

The speaker of an inflected language like Slovene must learn that in the absence of function-markers in the noun itself (or in the article, as in German), English depends for meaning largely on the position of items in the total sentence structure.

At a certain point the confusion in word order leads to grammatical incorrectness, as opposed to just logical.

Thus: x) 'The most extensive is the study of ferroelectrics'.

Here, the modifier the most extensive has become separated from its head-noun study. We must rebuild the sentence in one of two ways, either:

 'The most extensive study is that of ferroelectrics',
or 'The study of ferroelectrics is the most extensive',
the latter being the sort of inversion it is necessary to carry out in examples (1), (2), (3) above.

3. In English, perhaps for similar reasons to word order, punctuation plays a vital part in determining meaning. One point which is worth noting is the connection between punctuation and the article in showing meaning. Contrast:

 'Intonation, which is necessary in the English
sentence, is difficult.' (1)

and 'The intonation which is necessary in this
sentence is difficult.' (2)

The commas and the articles both contribute to contrasting general and particular.

Absence of punctuation may produce lack of meaning. Indeed, one could go so far as to say that by omitting or making mistakes in punctuation an opposite meaning to that intended can be produced.

'The enterprise, although more restricted in the past, is today considered a well-equipped plant not limited to the production of a small range of goods with skilled workers being able to undertake important contract work contributing essentially to the favourable economic situation of our times.' (3)

Apart from being hard to grasp, this sentence is ambiguous. One might ask: "Is the plant limited to skilled workers or not?" Or again, "Are the workers limited to favourable contributions to the economy?" A comma in the right place would improve matters, but recasting the sentence is the only real solution.

'The enterprise, although more restricted in the past, is today considered well-equipped; the plant is not limited to a small range of goods, and its skilled workers are able to undertake important contract work, which'

But this brings us to the point of asking, how much information can one sentence carry? What is a sentence? It would seem that Slovene and English do not agree. Certainly, the semi-colon in the correction of (3) above is equivalent to a full stop, and we have therefore reduced the actual sentence to two shorter ones.

4. For the purposes of such a practical work as this, it is pointless to go into definitions of the sentence. But, perhaps over-dogmatically, let us say: the following is not a true English sentence, whatever the latter might be!

'About 450 persons work at the enterprise, 170 of them are women, a large number of products are manufactured.' (1)

There are three more or less disparate pieces of information; there are no structural 'bones' in the sentence. A more positive use of structures and vocabulary would resolve the problem:

'The enterprise employs about 450 persons, of whom 170 are women, and manufactures a large number (a wide range?) of products.'

We have replaced the earlier disparate but parallel structures by a subject common to both verbs, and integrated the second piece of information by use of a subordinating relative.

5. So much for the more distinguishable categories; we are now left with some general comments. Firstly, it is important to distinguish between items in English which look similar but behave differently; or between the different functions of one item. For example, the word 'since' has various uses. Compare:

'This boy, since he is clever, may go to University.' (1)

'This town, called Karl-Marx-Stadt since the war ...' (2)

It is possible that the sentence

x) 'This town, since the war called Karl-Marx-Stadt ...' (3)

employs an inverted word order because the writer is confusing the two structures possible with since. (It was the original form of example (2) and found in an actual translation.)

Secondly, it is important to avoid exchanging cause for effect, as in:

x) 'They destroyed the house so that they blew it up', (4)

where the clause of purpose is quite out of place logically. This results from the hypothetical sentence:

'They destroyed the house in this way: they blew it up.' But in practice

the normal way of expressing the ideas would be either, 'They blew the house up / to destroy it'

/ so that they destroyed it.'

or 'They destroyed the house by blowing it up.'

This survey has been both restricted and brief with even those things which were attempted. But it would seem that a high proportion of errors occur where there is a limited range of choices, and may even result from confusion between choice possibilities. However, it is precisely at these points in a sentence where the range is small, for example in the article position, that most exactness is required. Vocabulary, the lexical items, offer shades of near-correctness that grammar rarely permits.

As for the somewhat optimistic second part of the title - "how to correct them" - one can only say that it is best to start from the principle that each language has a complex interrelation of all grammatical units, and that by introducing into a translation something borrowed from another language one throws out of order the whole system of relations. Think, in translation, not of some idea like "I must remember the article", but of the article as it relates to each noun, to the punctuation, to the tense, and so on. And just remember that, in the absence of inflectional modifiers, we need, in English, many other guides through the complexity of the sentence.

oooOooo

NB. An asterisk ^{x)} has been used throughout to indicate sentences which the writer considers incorrect English.

oooOooo

Diskusija se je vnela boječe, ker je bilo med poslušalci mnogo študentov in drugih mladih gostov, ki so morda čutili malo treme pred Angležem in v okolju, ki ga niso vajeni. Vendar se je videlo, da so pozorni poslušalci.

Kot drugi poročevalec je govoril Zdravko Markošek "o problemih prevajanja v industriji s težiščem na skupnem delu."

- Specialized translation in large industrial and commercial enterprises -

As a translator in a large industrial house producing highly specialized articles, I should like to indicate the problems of specialized translation, which has become a necessity in our so much diversified world of today. We all know that there is probably no one who would claim to have a complete knowledge of even one single discipline.

Many technical and scientific papers may eventually have to be translated into one or more languages. How are translators equipped to undertake such tasks in the field of technology and science? By adhering to the principle that one can translate only what one understands, a translator would necessarily be required to have an intimate knowledge of all those close subjects. We all know that the translating profession is still young and we will perhaps never reach such a state of perfection. Still there are many translators who believe to be able to translate texts on all subjects, even into a great number of languages!

Many of those who have chosen translation as their profession are still not aware of the problems encountered in specialized translation and the qualities a translator must have. Such misunderstanding is even greater among persons employing translators.

By taking into consideration that in some fields, such as in electronics, many new terms are regularly introduced, one can imagine that one's knowledge is never complete.

Many people have no idea of the qualifications a good translator should possess, and entrust specialized work to inexperienced translators and, it goes without saying, the results of such wrong approach to the subject of translation are distressing. Persons of importance in science and industry often complain with reason about the work translators do for them, and the consequences for the status and reputation of the professional translator are bad.

Certainly this does not mean that there are no good specialized translators, or that most scientific and technical translation work is done poorly, but good translation work should become a principle.

If one works alone, even with many good dictionaries, one is in a rather difficult position because there is no-one to fall back upon in emergencies. The best way of solving the many complexities of translation is team work which is applied in different forms in many professions.

The benefit of teamwork performed by profession groups is obvious. It offers the possibility of setting up certain facilities such as a common library, combined documentation files into which are entered new terms after subject and language, joint subscriptions to journals and a typing pool. In the case of group work someone can be engaged to take care of various clerical matters, leaving the translators more time for productive work. In my opinion, even more important in group working is the possibility of mutual consultation and co-operation in complicated work. There will be a constant interchange of knowledge and a gradual growth of the experience gained by the members of such a group.

There are different forms in which translation teams may be constituted. I should like to outline here briefly those forms that are most closely related to the work in translation offices of large international orga-

nizations such as UNESCO and the translation offices in large industrial and commercial enterprises with extensive export.

In large international organizations each group of the organization may have its own translation office where all the translators translate into their native languages. Mostly they do rough translations on various unrelated subjects and the work is subsequently edited by revisers who are experienced subject specialists. The translators in such organizations are also required to have an extensive knowledge of the source language, that is the language of the original text, but they need not be subject specialists. By the time they gain experience they will accumulate a certain knowledge of regularly recurring special subjects.

The second form I mentioned, the translation offices in large industrial enterprises with extensive export activities, I should like to describe a little more in detail for I am myself daily faced with the problem of specialized translation work. I have also had the opportunity to discuss with Mr Citroen, head of the Translation Office of the Philips Telecommunication works at Hilversum-Netherlands, their method of teamwork.

Where products of a very specialized character are involved and the materials to be translated are correspondingly complicated, the employment of translators who are subject specialists is usually preferred. Although the advantages of translating into the mother language are recognized for certain texts, an ultimate knowledge of the subject matter is considered even more important where specialized subjects are concerned, so as to guarantee accurate reproduction of the concepts involved. Usually it is very difficult to find a sufficient number of translators who satisfy this latter requirement, translators who have a sufficient knowledge of the source language and are also able to translate these subjects into their mother language and, besides, who are willing to work abroad. For this reason other solutions have to be found.

The method adopted in the translation office of Philips Telecommunication Industry was the so-called on-the-job training in the absence of suitable schools for specialized translators which is, in my opinion, an ideal solution.

Their system is roughly as follows. They invite applications from prospective translators having a very good knowledge of at least one language and, this is very important, a talent for science and technology. The young people selected have to follow an extensive training course in telecommunications and one language, at an advanced level. After the successful completion of their training course, the students have become specialized translators in telecommunications, working into the foreign language they have studied, but they are still unexperienced. They start work under the supervision of a senior translator who checks all their work and discusses it with them. This goes on until they are able to work independently.

It takes about 5 years for such a junior translator to become independent. Engineers and technicians are always prepared to discuss on the spot any scientific and technical problems and to show any unknown items or phenomena. New terms are entered into a card file each card containing a photograph of an item and its term in different languages.

Such a system has the advantage of introducing into a firm standard terms which, by force of the work's regulations, are to be used by everyone in the company, including the commercial people in writing their daily correspondence and the engineers of the development departments in discussing technical problems with foreign specialists.

It often happens that subject specialists complain about some term, when reading a translation of the own translation office. In their opinion, for example, the word should read "Subscribers' line equipment" and not "Line relay set". Actually both terms mean exactly the same only that they have been adopted so by different firms. Such misunderstanding within the company can be easily avoided by the introduction of the aforementioned card file, and the newly adopted words become then a "must" in the company.

Needless to say, the standard of linguistic proficiency required of all the specialized translators in such an office is high. Nevertheless, important translations, such as those that will be published, are subsequently edited by a language reviser who is a national, to ensure high linguistic quality. On the other hand, the reviser often makes translations for publications in his mother tongue, and these are then edited by a subject specialist.

The translation office is divided into groups, each taking care of one single language. If such a group is large, the translators, who, as already stated, are all qualified in telecommunications, are further divided into even more specialized units. Thus there are separate subject specialists for: radio and television transmission, radar equipment, telephone switching and transmission, automatic telegraphy and data handling, manufacturing procedures and standard specifications etc.

On-the-job training is expensive, it is true, but it pays in the long run, as translators who are subject specialists turn out translations which, after a possible language revision in the translation office itself, are definitive and need no further re-editing.

Another point which is very important, is the high output of some 40.000 to 60.000 words of first-rate specialized translation a month, as the translators, who are familiar with all aspects of their subject, lose very little time in reading up documentation or consulting with specialists.

There are other translation offices in industry that do not employ translators who are subject specialists. These translators turn out more or

less rough translations which are subsequently edited by experts; and possibly discussed with the translator in order to establish the final linguistic form. The drawback of this method is that it occupies much of the time of highly paid experts, who have to interrupt their own work and that it takes a long time to produce a translation, and time is usually at a premium in business.

A most effective type of cooperation that might offer good future possibilities is a Central Translation Organization as proposed by Mr. Citroen in an article published in "Babel" in 1962. The idea is to establish on a national basis a central agency co-ordinating the work of geographically dispersed specialized translation groups, situated at strategically favourable points. To give an example, a group of translators specialized in subjects concerned with mining would be established near mines, where they would have easy access to all sources of information they might need in their field of practice. A textile translation group would be situated at a textile research centre, legal translators near law courts, etc.

From this it would appear that team work can create favourable conditions for the production of good specialized translations. Actually many translations, even in the field of literature, are the result of the joint efforts of a number of people, consultants, subject specialists, advisers and others, although the product of their combined activity may go under the name of that person who has played the most important part.

Let me take the opportunity to mention another important translation problem, i.e. in advertising, catalogues, and prospectuses, which is also part of our job.

In prospectuses designed for an English-speaking market it is necessary to adopt a clear, concise and simple style of English, without clumsy and complicated language. Shorter sentences are often more desirable.

Also, from the purely technical point of view, one should take care for including all essential details, but omit unnecessary information which is obvious to everyone.

Competition on the English speaking markets is extremely keen and hard-fought. Advertising and prospectuses are designed carefully, for quick and easy reading. Anything complicated, clumsy or too involved is quickly consigned to the waste-paper basket. In the streamlined high-speed business world of today, especially in capitalist competition, there is never any time to spare.

Clarity, simplicity, and only essential information should be the keynote of any prospectus in English.

I hope this advice will be of use in preparing technical pamphlets and writing other advertising texts.

V diskusiji o tej točki je bilo več vprašanj in simpatične živahnosti. Potrudili smo se odgovoriti zadovoljivo, želeli pa bi prihodnjič še več vprašanj.

Kot tretji poročevalec je Janko Golias govoril

- "O trojnih problemih prevajanja, zlasti iz angleščine in vanjo" -

Rekel bi, da so problemi prevajanja trojni: šibkosti izvirnika (ali "neprave hibe prevoda"), objektivne težave - iz nesorazmerja med izvirnim in prevodnim jezikom in subjektivne težave - iz pomanjkljivosti prevajalčeve splošne in posebne izobrazbe, splošnega in posebnega znanja jezikov.

Spričo stvarnosti, natančnosti in jedrnatosti angleščine je ta trojnost še posebej jasna pri prevajanju iz angleščine ali vanjo. - Vsaka teh treh skupin vsebuje: realne hibe (iz neznanja realnih dejstev) in jezikovne hibe (iz neznanja jezikov).

Vse premalo se zavedamo šibkosti v slovenskih izvirnikih. Znanstveni prevajalci smo - boljše kakor leposlovniki - izurjeni v presoji gradnje izvirnega jezika in zato smo posebno občutljivi in kritični do nje. Ne samo v Sloveniji: na dubrovniškem kongresu FITE (1963) je veliki angleški prevajalec Frerk dejal: "What we English translators want first of all, is to teach our authors how to write good, translatable English." Seveda imamo pri nas, v naši stiski časa, prostora, ljudi, nalog in sredstev še več slabo prevedljivih izvirnikov. Pri nas je skrajša navada, da besedila, namenjena prevodu, pišemo povsem brezbrizno, češ prevajalec bo jezikovna barbarstva in celo realne nemarnosti že sam uredil, tok misli bo, če je zmeden, razpletel, če ga pa sploh ni, ga bo ustvaril, vse besedilo primerno izpilil, razporedil, dopolnil, pretehtal in krčil - skratka, temeljito zredigiral. To pa je zelo tvegano, čeprav laskavo pojmovanje soavtorstva.

Duhovit angleški pisatelj je rekel: "An English contract is either untranslatable if it is unskillful, or - if it is skillfull - it is open to two or three translations, all of them accurate and all of them different."

Izvirnikove realne napake so tako splošne, da bi morala biti prva zapoved vseh slovenskih prevajalcev: "Najprej preveri, potem šele prevedi!" O tem smo precej obširno pisali v Mostovih št. 5. Znamenit je primer z mikavnim opisom Goriških Brd, ki je izšel v 4 jezikih hkrati. Bil je primeren za nemške in anglosaške turiste, saj je lepo opisal deželo zgodnjih češenj in dobrih vin - za italijanske goste pa bi bili potrebni povsem drugi prijemi, recimo, asociacije iz soških vojn v zgodovini in podobno. Naš turizem na sploh vodi med "neprimernimi izvirniki".

Angleščina neusmiljeno razgali vsako razpoko v gradnji, sleherno površ-

nost in prav vse napake ne le v realijah, temveč tudi zoper zdrav jezikovni razum.

V ilustracijo slabega in dobrega teksterstva primerjajte, prosim, tale dva primera. Prvi je z Gorenjskega: "Imamo lep senčnat vrt z razgledom na gore. V vsakem nadstropju sta kopalnica in stranišče. Imamo tople in mrzle jedi in alkoholne pijače." Drugo besedilo je iz Irske: "Imamo dobro hrano in pijačo, udobne postelje, tekočo toplo in mrzlo vodo po sobah, nekoliko izvirnosti v načrtu stavbe in prijetno ozračje. Lahko se kopate in hodite v hribe, če vam je všeč. Žal nimamo kina, kabareta ali orkestra, vendar pa imate pri nas občutek miru, ki je danes tako redek. Čeprav pokrajinske lepote okoli hotela niso naša zasluga, bi lahko postali pesniki ob takšni okolici. Smo pa nagnjeni h komodnosti, zato prepuščamo to gostom". Drugo besedilo je neprimerno bolj učinkovito, kajne-da?

Izvirnikove jezikovne hibe: angleščina npr. ne ljubi menjanja osebkov: "Uredništvo ne odgovarja za poslano gradivo niti za prejete članke", bolje: obakrat "poslane" ali obakrat "prejete". Potem je tu "križana metafora": "Vloga Trsta kot luke je zapečaten". Ena najbolj zoprnih hib je postopno razčiščevanje pojmov med samo obravnavo, kajti to je način bežnega diskutanta, ne pa zbranega člankarja: "V okolici rastejo ciprese (v Grimščici), po morenah pa hrasti. Nasad takih hrastov je v parku Vilsonia (na Grimščici) na Rečici": To, da je "Vilsonia" na Grimščici v vasi Rečici, sodi seveda v začetek.

Angleži imajo zlato pravilo "VISUALIZE!" in tudi naš avtor, ne šele prevajalec, naj bi vselej vedel: "Le kar si lahko predstavljam, smem opisati ali pripovedovati!"

Pogost logičen lapsus je "razni" po števniku: "5 raznih hotelov", "8 različnih ansamblov". Zloraba oziralnika: "Naša tkanina je odporna proti moljem, ki tega blaga ne napadajo" (saj, zato!) Priljubljeno je pri nas eksponiranje predmeta: "Onečiščenje voda bi preprečilo urejanje naselij".

V novinarščino spada t.i. trobezljava parafraza: "Pestra struktura tal in razgibana konfiguracija zemlje", kar je zgolj igračkanje s sinonimi. Posebno nevarna je bombastika, priljubljena na jugu: "Specifičnost ove plaže uvjetovala je izdizanje Crikvenice do jednog izrazitog turističnog mesta". Ali: "Izvršena je realizacija nekih mašina za inostrane kupce."

Tu je poplava napak, ne ravno slovničnih, bolj mentalitetnih: nemčizmov, kakor "pristopili smo k reševanju"; "prosta carinska cona", bolje: "izven-carinski pas"; to je džungla hib, o katerih tako zaslužno piše Breda Pogorelec. Tu so nebogljeni stavki, kakor "začeli so se tepsti", "poskušali bodo povabiti direktorja"; "preko 26 elektrana" (ali je to 26,1?), "tovarna za proizvodnjo avtomobilov", "podal je genezo nastanka marksizma" in podobni pleonazmi. Vse to je v angleščini nemogoče, in prevajanje trati mnogo časa. Posebno abotno je: "Potovali so npr. v Avstrijo, Češko itd.",

ali: "Leto 1968 je prineslo rekordne uspehe, zlasti če jih primerjamo s prejšnjim letom". Podobne napake ne poneumljajo le bralca, ampak tudi avtorja, če se jih navadi.

Besedišče je polno zavirajočih ali medlih besed, večinoma neprevedljivih. Naštejmo jih kakih dvajset, in angleški prevajalec jih načeloma ne prevaja: ampak, celo, določen, do neke mere, malone, nekako, pa, posebno, po svoje, prav to, pravzaprav, predvsem, skoraj, še, tako rekoč, tudi, večinoma, ves, v glavnem, v splošnem, zlasti, zraven".

"Gostišče" je danes imenitni naslednik "gostilne" in je velikokrat neprevedljivo. Najnovejša cvetka je "restavracija z 2 posteljama".

Terminologija je poglavje zase. Do vseh tujk mora biti prevajalec zelo nezaupljiv; pri predstavljanju v angleščino (in narobe) nekatere menjajo pomen. Nekoč sem imel težave prepričati nekega direktorja, da je "confectioner's" pač slaščičarna, ne pa konfekcijska trgovina.

Tudi avtorjev slog je lahko zelo neenak, celo pri istem piscu, v isti knjigi.

Tu sta dve besedili znamenitega znanstvenika: prvi tekst je težak, neroden in nehvaležen za soavtorja - prevajalca; drugi, nekaj strani po prvem, pa je mikavno napisan in pravi užitek za soavtorja:

"Srce naselbine se je izrazilo na njenem temenu, kjer so ob pravokotnem pravilnem trgu nanizane tipične sestavine središč naselij beneškega tipa" ...

This quarter has formed a nucleus on the summit, with a square and the distinct components of a Venetian town centre."

"Kakor zgodovina tega ozemlja in njegova etnična poselitev ima tudi njegov kulturni izraz dva obraza, podeželskega, ki ga je ustvaril Slovan, in mestnega, ki mu je bil od propada rimskega imperija naprej zvest Roman, umikajoč se pred nami na težje dostopne otoke ob živahno razčlenjeni obali, in ustvaril posebno na zahodnem obrežju Istre venec neizrečno mikavnih mestec."

"Just like the history of this soil and its settlement, its cultural expression has two faces: one country-like, created by the Slavs, and the other urban, to which even after the ruin of the Roman Empire the Romance people remained true, who gave way to the Slavs, retreated to certain islands of difficult approach, and - chiefly on the western shore of Istria - raised a garland of townlets charming beyond word."

Objective Difficulties. A great translator has said: "Nothing can be translated." He was right, alas. All that can be done, is only more or less successful approximation. Yet the world simply cannot exist without translations, and therefore we have to do our best.

Objective difficulties are those basic incongruities between two given vernaculars, i.e specific and - for a given period - permanent difficulties. Out of them arises part of the translator's true shortcomings and errors: in syntaxis, in idioms ("idioms are familiar words in an unfamiliar sense") and others.

We have often written and spoken about "I am afraid" and "I see" (Mostovi No.5): "Mar sedim na vašem klobuku?" "I'm afraid you are" (Žal, res! and not: "Bojim se.") "Veš, zakaj ni prišel? Menda ga ni v Ljubljani." - "I see!" ("A tako", and not "Vidim".)

And this is:

A sad short short story, rendered into Slovene by an unknown literary translator:

Once upon a time there was a big
shot living happily.

He was as fit as a fiddle.
Unfortunately he went in for
flirting.

One fine evening, he put his foot
in it, when he fell for his pretty
cook.

When the light went out, he was
making love to her, alas; suc-
cessfully.

After that, she felt blue,
out of sorts, even cheap.
Then she went nuts
and shot him in cold blood.
When he was as dead as mutton,
she was caught red-handed.
Although she was as cool as a cu-
cumber, she was actually in a jam.

Nekoč je srečno živel velik strel.

Bil je tako sposoben kakor violina.
Žal, je šel noter za ljubimkanje.

Nekega finega večera je dal nogo no-
ter, ko je padel za svojega čednega
kuharja.

Ko je šla luč ven, je izdelal ljube-
zen z njo, žal, uspešno.

Nato je ona čutila modro,
izven sorte, celo poceni.
Potem je šla orehe
in ustrelila ga je v mrzli krvi.
Ko je bil mrtev kot bravina,
so jo prijeli rdečeročno.
Čeprav je bila hladna kot kumarica,
je bila aktualno v marmeladi.

You all know that the English sentence prefers the subject at its begin-
ning, and that the use of definite and indefinite articles, and of the
noun without article is strictly distinguished. Yet we Slovenes make the
most errors with this use, when translating in either direction.

The English word-power offers countless pitfalls: historic = famous in
history (places, persons), "historical = concerned with history (e.g.
facts, or a novel).

Ingenious = oštroumen

ingenuous = preprost

Schema = diagram, sistem

scheme = načrt, intriga

Villain = hudobnež, porednež

villein = tlačan

English synonymy is a grievous affair : His library comprises 1,000 volumes and includes some valuable books.

Prevailing = predominant, prevalent = frequent.

Dialects are of paramount importance in literary translations.

The stress is so often of deciding moment in English: He combines = unites, two combines = reaping and threshing machines.

And this brings us to a particularly interesting domain: English is to a special degree an "acoustic" language, more a spoken than a written one. The English-speaking peoples are intrinsically aware of their living speech being the core and the source of their language, and the letters only an expedient, a preserve. Today many functions of a book are being taken over by tap recording, and the "acoustic" character of the English language is getting even more pronounced.

Another particular feature of English consists of its thinking and uttering sentences, not words, as the continental languages still do in considerable measure. Hence, the English language ties a sentence together, most unlike our German neighbours, e.g.: "Das alles ist unmöglich" vs. "That's all impossible".

Yet not every utterance and communication occurs in sentences, There are the mimic expression and gesticulation, important with the Romance languages; and among the "acoustic" means there is INTONATION, which is in our language education generally neglected but so outstandingly momentous for the translator. Let one instance suffice: "Hvala", "blгодарим", "danke", "grazie", "merci" roughly correspond to the English "thank you". If one says these are two words, one has only obscured the situation, for these "two words" together offer mainly two varieties of intonation and meaning: *hæŋkju* (↘), also *hæŋkju* (↘), and: *ŋkju* (↘), the second one being the most frequent, and simply conveying our "hvala lepa". On the other hand, the first one may mean "enough" and some other notions. In writing or printing - except in phonetic transcription - there is no difference, yet the interpreter and translator are supposed to distinguish exactly. We on the continent are "optical animals", we read what is printed, nor do we expect "other meanings". The English read "with their ears" and see things unseen by us, although we should see them, too.

This is why it is downright impossible to translate even the simplest English text with nothing more than a dictionary and good grammatical knowledge - without a sound experience of English intonation. Literary translators easily rely on other translations, e.g. a German or Italian translation: This is risky and - in terms of the translator's ethical code - undesirable.

- Rhythm (in prose) also belongs among the "objective difficulties" of the translating art.

Finally, a translator has to have the complete understanding of an author's associations, allusions, and quotations - in history, literature, politics, etc., briefly, the mastering of the highest cultural achievements in the foreign language, which is attainable only after many years of reading and living among English people. Nowhere is "faithful" translation more dangerous. Just one example: "The last straw" = tista kapljica, po kateri teče čez; whereas our "poslednja slamica" (po nemščini) = poslednje obupno sredstvo, in English: "catching at a straw".

Then there are the troubles with the continuous forms of the verb: as for continuing action (trajnost) they have something in common with our "nedovršni glagoli" but never in the notion of repeated action (which is always present with our imperfective verbs), and this is why one so often reads "these goods are being manufactured" in the meaning of "are manufactured", i.e. regularly.

There are the verbs with two direct objects (bipolarni glagoli), some of them being common to both languages, while others are not: He signed the deed - he signed his name; but: They manufacture steel (predelujejo) - they manufacture goods (izdelujejo). These are again traps and snares for the translator.

In English, adverbs, warming up the contents of their verb, are not only unnecessary but positively wrong: Dodajte še nekaj; vrni se nazaj; še, nazaj must not be rendered in English.

All this is of course learnable. So is the technical vocabulary; and the English dictionaries - general or specialized - are certainly among the best ones on the Globe. For all that, the English logic of reasoning, speaking and writing - and not just the style of any given author or book, but the English (let us say) mentality of speech - is entirely theirs, and nowhere is the knowledge of the "objective problems of translation" more needed than with translating from or into English.

Končno so tu še subjektivne težave prevajanja - glavno torišče prevajalčevih osebnih napak. To je variabilna in povsem individualna skupina problemov, spet odvisna od realnih in lingvističnih pomanjkljivosti glede določenega dela, določene snovi, zaradi individualnih lastnosti soavtorja-prevajalca: izobrazbe, spola, starosti, poklica, nagnjenj, zdravja, kondicije in razpoloženja, predvsem pod vplivom subjektivnih slabosti: hipnega stanja, naglice (največje sovražnice prevajalca) in podobno.

Pravilo naj bi bilo: "Le kar si lahko predstavljaš, prevedi". Leposlovni prevajalec si izbere, kar razume na prvi (ali drugi) pogled, lahko tudi tekste, ki so že prevedeni v njemu znan jezik. Znanstveni prevajalec pa nima izbire in skoraj nikdar nima predhodnika. Leposlovni prevajalec potrebuje zelo temeljito splošno izobrazbo skoraj vedno, znanstveni pa prav vedno (še bolj pa tolmač), poleg tega pa še strokovno v več smereh,

in tudi njegovo jezikovno znanje mora biti na zelo visoki stopnji. Kjer vsega tega ni, se lahko zgodi, da je npr. izvirni "Zlatorog v apeniških Alpah" v nekem ameriškem prevodu postal "a moufflon in the Apennines" - divja ovca v Apeninih, "triglavska roža" pa "a three-headed rose", čeprav ni niti troglava niti vrtnica.

Hotel "Slavija" v Beogradu je vsaj lani še imel takale navodila za lift v angleščini: "1. To move the cabin, push button of wishing floor. 2. If the cabin should enter more persons, each one should press number of wishing floor. Driving is then going alphabetically by natural order. 3. Button retaining pressed position shows received command for visiting station."

Meja med realno in jezikovno napako je včasih medla, posledica napake pa je pogostokrat huda. Mednarodna listina prevajalcev, sprejeta v Dubrovniku 1963, pravi pod (3): "Prevajalec naj dobro zna jezik iz katerega prevaja, zlasti pa naj obvlada jezik, v katerega prevaja." (7) "Prav tako naj ima obširno splošno izobrazbo, naj zadostno pozna snov prevodnega predmeta in naj se nikdar ne loteva prevoda, ki presega njegovo znanje".

Pri nas smo glede tega zelo popustljivi. V leposlovju take napake mrcvari misel izvirnega avtorja ter ga odtujujejo neštetim bralcem, v tehničnih prevodih pa lahko ogrožajo premoženje in varnost; vsaj tako nenehno zatrjujemo na vseh sestankih. Danes pa bi rad dodal popravek: na videz bremeni tehničnega prevajalca večja odgovornost (čeprav ne vem, če se je res že kdo ponesrečil zaradi slabega tehničnega prevoda, niti v hotelu Slavija v Beogradu ne), a o leposlovnem "prevajalcu", ki uničuje izvirnega avtorja za celo jezikovno področje prevodnega jezika, nihče ne govori; upanje na t.im. "popravke v naslednji izdaji" se ne uresničuje, kajti druga izdaja po takem besedilu seveda ne zagleda belega dne.

Tudi v brošurah so hude prevajalske napake, mestoma celo za hrbtom prevajalca. Tako so npr. (v dveh primerih) založbe v publikacije, objavljene s prevajalčevim imenom, sprejele v zadnjem trenutku prvič oglas, v drugem primeru pa podnaslove k slikam v muzejskem katalogu, obakrat v tujem prevodu, brez vednosti prevajalca, torej proti navadam in mednarodni listini. Tole je bil oglas: "Elegantno letovišče, očarljivo bivanje poleti in pozimi, idealna lovska postojanka. Vselej dobre snežne razmere, drsanje na zmrznjenem jezeru." PREVOD:

"Smart set, wonderful stay for summer and wintertime. Enjoyable place for hunting. Snow always in good conditions. Skating on the iced lake." No, po prevajalčevi zahtevi je založba v vse izvode vlepila listek s pripombo, češ, ta oglas ni delo prevajalca, bralci pa bodo vseeno uživali na snegu "v dobrih razmerah" in na "hlajenem jezeru".

In to so bili podnaslovi slik v muzejskem katalogu:

Znamenje (pravilno: wayside shrine) - peasant chapel lying on the roadside
Relief na kmečki hiši (Relief on Farm-House) - The Relief on the Peasant
House

Šapa vodnjaka (Facing of A Well) - The Stone Relief ...

Vsa sreča, da ima prevajalec pismeno potrdilo muzeja, da ti podnaslovi niso njegov prevod. Bralcem to pri šoku, žal, ne bo dosti pomagalo.

Seveda pa imamo tudi drugačne prevode, npr. Hemingwayev roman "A Farewell to Arms", ki je prav dober, dasi malce svoboden.

Ta slovenski prevod je opremljen s pripombami, ki avtorja in snov pravilno približujejo slovenskemu človeku. Nasprotno pa preštevilni drugi prevodi nimajo nič pripomb, čeprav bi bile zelo potrebne.

Diskusija po poročilu je bila posebno tehtna in koristna. Sodelovali so: Božidar Pahor, dr.Rado Bordon, dr.Vid Lajovic, prof.Katja Fistrovič in drugi.

Na koncu smo poslušalcem še zavrteli magnetofonski posnetek odlomka angleškega prevoda Linhartove "Županove Micke" - II. dejanje, prizora 1-2 (Jaka: Rich.Knight, Micka: Mad.Duff, Anže: J.Golias).

oooOooo

THE TRANSLATOR'S PRAISE OF THE ONE-MAN COMPANY

Long live the O. M. C.,
that's me!
How wise:
A one-man enterprise.

A one-man show,
yo-ho-ho,
the perfect team indeed,
and just one hand to feed!

A one-man firm, yoo-hoo,
the finest crew,
just I and you.
Well, you are me
and I am you.

Just see,
say, could there be
a better company
than this our O. M. C.?

ANON.

oooOooo

NEKAJ KORISTNIH PABERKOV ZA PREVAJANJE V ANGLEŠČINO ALI IZ NJE

"Izvedba": manufacture, execution, performance, carrying-out, completion, effectuation, realization; design, type, model, version, make, style, pattern; quality, workmanship, craftsmanship; structure, construction.

Ko dosežeš določeno stopnjo na trnovem vzponu k spodobnemu angleškemu izražanju, dragi tolmač in prevajalec, se ti odpira polje pridevnikov s predlogi, ki velikokrat prihranijo rabo glagola (in s tem celega stavka); ponekod pa so pompozni - a na to boš že sam prišel.

Primeri: "Aware of their plot, he used to be cautious".

"Alive to her mother's advice, she changed her decision".

Za danes samo dva seznama (v literaturi jih menda ni nikjer); dalje se bojujte sami. Med temi predikativnimi pridevniki so pravi biseri, le poskusite!

(I) Pridevniki z "of": (-ing deležniki glagolov z "of" ne spadajo sem!)

absorbitive	ambitious	aware	boastful
capable	careful	characteristic	chary
cognizant	concomitant	confident	conscious
considerate	coy	critical	decisive
desirous	destitute	devoid	distinctive
emblematical	empty	exclusive	expressive
forgetful	ignorant	illustrative	imitative
in advance	inclusive	indicative	independent
in pursuance	intolerant	irrespective	manifestative
mindful	negligent	nescient	patient
productive	promotive	regardless	remindful
receptive	reminiscent	representative	sensible
short	significant	significative	suggestive
susceptible	tolerant	symbolic	typical
void	worthy		

(II) Pridevniki s "to" + noun (gerund):

adequate	adherent	alive	amenable	attentive
attributable	awake	commensurable	conducive	contingent
contradictory	contrary	contributive	destructive	detrimental
due=because of	en route	important	inadequate	incentive
incident	incidental	instrumental	introductory	liable
necessary	oblivious	off	open	peculiar
prejudicial	preparatory	prior	previous	prone
pursuant	relevant	receptive	proportionate	repugnant
responsible	responsive	resistant	respondent	sensitive
significant	subject	specific	subsequent	sure
susceptible	sympathetic	unreceptive	unresponsive	unsusceptible

Pridevniki s "to" + infinitive:

able	about	ambitious	anxious	appropriate
apt	bound=certain	certain	desirous	due=under engage= ment to
fain	free	incentive	instrumental	likely
needful	prone	ready	safe	studious
sufficient	sure	tending	to(predlog!)	wishful

Na to večkrat pozabimo: on a large scale, in some measure, in some sort (in a way), to some extent, to the value of... consequent on this = kot posledica tega, subsequent to this = sledeč na to (zgolj časovno). On the right side, in the right place.

In tudi to: Electric= of (charged with, developing) electricity, i.e.:

1. producing or conveying e-y,
2. operated by e-y: generator, wire, cable, iron, truck, appliance, heat, installation, system, motor, light, machine, railway, furnace, plug and socket, razor, plant, stove, etc.
3. (fig.) exciting: an electric smile.

electrical= relating to e-y, of science or use of e-y:
shop, equipment, fitter, engineer, conductivity, oscillation, energy, industry, material, power, insulation, measuring, etc.

In še to: classio = famous, austere, proportioned, e.g. architecture;
classical= of established standards, e.g. education, concerto.

Koristno je tudi ločiti tole:

He would fain + inf. = would gladly (be glad to), I would fain sleep,

He'd (had or would) as lief + inf. = would do something out of the question, e.g. he'd as lief die,

He needs must + inf. = cannot help + gerund: he needs must laughing,

He must needs + inf. = foolishly insists (insisted) on + gerund, e.g. if you must needs go, please go.

Copy = izvod, issue = naklada (tiraž), number (edition) = tek.številk (izdaja),

npr.: I bought 5 copies of No. 2 of the review;
the entire issue was sold; this magazine is published in 8 numbers per annum.

PAZI: angl. criterion - nem. Kriterium, in narobe:

" symposium - " Symposion!

Znamenita prevajalska past je tudi P O G O J :

1. Existent, current, fulfilled (izpolnjen): circumstance/s/, condition/s/, basis, situation, given fact, factor, e.g. in good condition (stanje, kondicija);
under existing conditions = v teh razmerah
(Slov. commercialese: v teh pogojih);
2. Desirable, needed (neizpolnjen): requirement, precondition of (for), terms, /pre/requisite to, condition of,
On condition of (that) = provided (that).

Če ne veš, nič hudega, toda bolje je vedeti: binnacle = ohišje kompasa,
pinnacle = skalnat vrh;
outer garments (wear) = zunanja oblačila = Oberbekleidung
upper garment = zgornje oblačilo = Oberkleid

PAZI: He proposed to her = offered marriage,
He propositioned her = made an immoral proposal.

O, kako to mešajo prevajalci:

On (American: in) his behalf = in his name

For (to) his behoof (rahlo starinsko) = for (to) his advance.

I n d u s t r y nikdar ne pomeni tovarne, vendar (mladi) slovenski prevajalci (-ke) trumoma prevajajo L.I.P. v Kurjem kašlju:
Wood-working industry at Kurji kašelj. Ne!! Factory!

Kombinat = combined factory

O b j e c t nikdar ni = slov. "objekt" = stavba!! Piši: building, fabric, house, plant, itd. Pri fabric pazi, ker pomeni tudi tekstil, tkivo, strukturo. Poznal sem celo nekoga, ki je mislil, da pomeni "tovarno", pa je še danes zaprt. No wonder.

"Urbanist, urbanism": There are no such English words!

Slov. urbanist = town-planner, urbanizem = town-planning;
urbanistika

mesten = urban, pomeščaniti /se/ = to urbanize /o.self/
vljuden = urbane,

Za slovo še dober svet: uporabljajte ROGET's Pocket Thesaurus (stane 35 centov); če ga pa že, ga uporabljajte še več!
Potem boste lažje živeli in bolje prevajali v angleščino.

NEKAJ POGOSTIH PREVAJALSKIH NAPAK MED SLOVENŠČINO IN ANGLEŠČINO

Omogočiti: This enabled (permitted) them to buy the house

This permitted their purchase of the house
ne:enabled! " " the house to be bought by them
" rendered their purchase of the house possible

Torej: to enable somebody to + inf.,

NE PA: to enable an action: to je zastarel amerikanizem

Subjekt dejanja: NE "subject", ampak: factor, determinant, agent,
active cause, author, creator, originator.

V slovenščini radi izražamo kako podrobnost dvakrat: angleščina se temu ogiba! Npr.: podtalna voda, ki se pretaka pod Ljubljanskim poljem; agoni-
ja propadajočega cesarstva; palačo sestavlja sklop raznih stavb: tiste-
ga, kar je že izraženo, ne izražaj več, tudi v sinonimu ne! Podčrtanih
besed torej nikar ne prevajaj, ampak reci: the groundwater of Ljubljan-
sko polje; the palace consists of several buildings; the agony of the
Empire. Gostobesedne parafraze kot "prometna oddaljenost" so v anglešči-
ni nemogoče. Slovenščina namreč ljubi idilično razpredanje imanentnih
podrobnosti, kot da ne zaupa niti svoji izrazni moči niti sobesedovalče-
vi prenikavosti. Še en primer: pritegnil je tudi pravnik: "tudi" je že
vsebovan v "pri-". Polovica vseh slovenskih "tudi" je takšnih, zato jih
ne smeš prevajati!

Beware of "pa"! "Delo" 19.II.1970, zapisala A.Podbevšek. Odgovor direk-
torja založbe: "Založba bo nadaljevala tradicijo in še naprej izdajala
taka dela. Vendar pa je to literatura za zahtevnejše bralce in se izdaja
v majhnih nakladah. To pa zahteva znatna sredstva, za katera pa ne vemo,
kdaj jih bomo dobili. Izdajanja v tujih jezikih pa še nismo predvideli."
V štirih vrstah 4 "pa", gorje prevajalcu! Zelo razširjeno je krivover-
stvo, češ vsak "pa" = "but". Nikarte! "Pa" zgolj drobi stavke v utrudljivi-
ve plehke antiteze.

"Razpolagajo z mnogimi stavbami" NI "dispose of", kar pomeni = likvidira-
ti, prodati, potrošiti! Naš stavek lahko podaš takole: "They afford,
possess, own, boast", ali "numerous houses are available there" i.
pod. TODA NE: "boast of many houses", kar pomeni se bahajo z; sam
"boast" (v.t.) pomeni ponášati se z. Na ta razloček mladi prevajalci ra-
di pozablajo, je pa porazen, če ga zanemarjaš.

Bratski nasvet: Boj se tujk, ker večina pomeni eno v materinščini, drugo
v angleščini! Gl. zgoraj "subjekt". Drug primer: "pathetic" ni patetičen,
ampak ginljiv, klavrn. Še primer izmed nešteti pastí: mi smo razvili iz
tujk na -ika, -izacija (ki prvotno pomenijo abstrakta) pojem skupnih imen:
plastika = plastični izdelki, motorizacija = vsa motorna vozila (kake de-
žele, armade i.pod.), mehanizacija = strojni park. Torej v teh pomenih:
plastics; motor transports; machinery. V starih pomenih (kiparstvo ali

operacija; motoriziranje; mehaniziranje) pa drugače: plastic art, pl. surgery; motorization; mechanization. Poučen primerček našega poslovnega žargona: (Delo, 20. maja 1970) "V turistični sezoni se bavijo z akvizicijo izletov in transferja na lastni račun, brez dovoljenja svojih principalov, s katerimi imajo naša podjetja alotmanske aranžmaje." Nasploh so take "tujke" huda muka za prevajalca in tolmača; tukaj po naključju manj, ker je četrtna besedila že tako ali tako angleška.

Razvrstitev osebka in povedka zahteva koncentracijo; angleščina ne ljubi skakanja z menjanjem osebka, ker utruja; zato ohrani osebek kolikor dolgo le more: "Prišli smo v Kranj, kjer nas je sprejela teta = "We arrived at Kranj and were welcomed by Auntie".

Znana in še vedno nevarna past so -ing oblike glagola (Aspect of Action): NE pokrivajo se z našim nedovršnikom, ker nam le-ta ne rabi le za nedovršen aspekt dejanja, npr. to leto izdelujemo več, ampak tudi za iterativ, npr. tovarna (redno) izdeluje kartone. Angleške -ing oblike imajo sicer dokaj podoben pomen s prvim odtenkom našega nedovršnika, so pa naspotje drugega odtenka, ker pomenijo enkratno dejanje, skoraj nikdar večkratnega. Žal, neverjetno mnogi prevajalci (ne samo korespondentje) mirno pišejo "We are manufacturing towels" v poštenem prepričanju, da so izrazili redno izdelovanje, in so presenečeni, če jih anglosaški partner potem vpraša, kaj vendar tovarna producira redno, če ravno zdaj izdeluje brisače.

Ena največjih nevšečnosti pri prevajanju v angleščino je "of", ki se, kadar najmanj pričakuješ, začenja množiti, da je kaj; ker sta več kot 2 of v isti frazi neznosna, je angleščina razvila razne trike, da se jim ogiba. Eden teh trikov je vejica: Mr A. B., appointed by decree of the Secretary of State of the Republic of Volta: Mr A.B., appointed by decree of the S.of State, Republic of Volta. Drugi trik je v konstrukciji gerunda: They decided upon the abolishing of the union: upon abolishing the union. Ali: Methods of the grouping of various activities: of grouping v.a., ali še bolje: activity-grouping methods.

Splošna pripomba

Našim prevajalcem (zlasti leposlovnim) iz angleščine in tudi prevajalcem v angleščino primanjkuje občutek za tri prvenstva v ljudski govorici, namreč: (1) da je vezani govor starejši od proze, (2) govor starejši od pisave, (3) stavek starejši od besede.

V zvezi z 2.točko nam manjka vsem, ne le prevajalcem, zadostno upoštevanje izrazne moči nepisanih elementov v jeziku, t.j. negrafičnih optičnih (npr. mimike, gestikulacije) in vseh akustičnih prvin jezika: to so dolžina vokalov, višina in jakost glasu, se pravi ritem, melodija, poudarki - skratka, intonacija. V angleščini ima intonacija tolikšen pomen, da je sestavni del sporočila, in kdor se pretežno drži tiskane črke (grafične-

ga sporočila), ostane vedno v primitivnem črno-belem stanju; plastičnost, barva in muzika govorice, če se tako izrazimo, mu ostanejo nepristopne ter jih sprejema kvečjemu kot okras ali stranski element govorice.

V praksi prevajalcem namreč primanjkuje (poleg intonacije) znanje idiomov, t.j. stereotipnih rekel s prenesenim pomenom.

Vse to je zelo zelo pomembno za tolmačenje (elitni del naše prevajalske dejavnosti), za govornika in drugo živo rabo jezika, za RTV in podoben "slušni" jezik.

Trije turistični prospekti

1. Slike iz Slovenije, 1969, Turist.zveza Slovenije.
2. Folder "Ljubljana", Ljublj.tur.zveza 1970 (400.000).
3. Idrija, Obč.tur.zveza Idrija 1969 (100.000).

1. Čeden zvezek, slike so srednje kakovosti. Besedilo: 39 podnaslovov slik v 6 jezikih. Nemščina je "še kar", razen dveh nerodnosti ("am Pohorjegebirge oberhalb Maribor", pravilno: auf dem ... Maribors; in "am Vogel" = na ptiču, pravilno: "auf dem Berg Vogel". Avstrijska nemščina kaj rada uporablja "am" namesto "auf dem").

Angleščina v teh podnaslovih je bolj začetniška in neprimerna za turistično propagando: "The Logarska dolina valley (sic!) intrudes into the Kamnik Alps" = se vsiljuje, pravilno "The Logar Valley reaches into ...". "Koper in Istra", pravilno "Istria" kakor na 3.str.platnic; naprej: "boasts of numerous monuments" = se baha; pravilno "boasts numerous m." = se ponaša s spomeniki. "... world famous Lipitsaners" je prav grozotna oblika namesto že neštetokrat angleško opisanih "Lipitsa horses".

2. Lepe slike, dober papir. 10 podnaslovov v 3 jezikih. Nemščina je šibka: "Ljubljana am Fusse einer mächtiger Burg": že davnaj je za Ljubljanski grad v rabi "Schlossberg". "Die Dreibrücke": za Tromostovje že dolgo uporabljamo "Drei Brücken". - "Po navijaških razburjanjih" - "Nach ergebiger Aufregung" deluje prav komično, kar v tej vrsti propagande ni zaželeno. Škoda, da za tako veliko naklado (400.000) niso zmogli boljšega prevoda.

3. Ta prospekt je res žalosten glede besedil (v 4 jezikih). Nemščina je slaba. "An dem Strom, der ... klar ist wie Quecksilber": Idrijca res ni velereka; in izvirnikova trditev, da je "čista kot živo srebro", postane v prevodu povsem nemogoča. Dalje pride še: "geföhrdert"; "an dem Erdschluss(sic!) der Alpen"; "Skylaufen", itd.

Tudi angleščina ni boljša: "a local food specialities", "wilde lake", "inforgettable trips", "the place Cerkno", itd.

Hudo je, če gre kar 100.000 precej dragih prospektov s takšnimi "prevodi" v svet - smešit naše kraje. Škoda, ker naročniki turističnih prevodov še ne vedo, da imajo v Ljubljani Društvo znanstvenih in tehničnih prevajalcev, kjer lahko dobijo zanesljive strokovnjake za taka dela.

INFORMACIJA O HONORARJIH

Merska enota

Pri Angležih in pri Organizaciji Združenih Narodov velja 1000 besed za obračunsko enoto, v Švici pa vrstica, ki ima tam le 50 udarcev na pisalnem stroju ali tiskarskih znakov (t/z). Pri nas in v večini evropskih dežel pa je temelj za obračun vrstica, ki obsega povprečno 62 1/2 t/z ali udarcev (črk, števil, ločil in presledkov med besedami). 30 vrstic je stran, 16 strani pa pola. To so avtorske vrstice, strani in pole v nasprotju s tiskarskimi.

Torej obsega

udarcev ali tiskarskih znakov

avtorska vrstica	62,5
avtorska stran	1875
avtorska pola	30000

Honorarji za prevode

Uradne tarife prevajalskih honorarjev ni. Pravni temelj obračuna je vselej pogodba med naročnikom in prevajalcem. Če ni pogodbe, velja kot uzanca višina honorarja, ki jo od časa do časa določi Društvo znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije v obliki priporočila. Če bi hotela takšna tarifa predvideti vse možne primere in upoštevati vse okoliščine, bi jo morali zelo razčleniti; postala bi nepregledna. Namesto tega predvideva naša tarifa pribitke in odbitke, katerih umestnost presodi vsak prevajalec sam. Pribitki so upravičeni, če je rok zelo kratek, če je jezik eksotičen, če je besedilo nadpovprečno nejasno, zamotano, nerodno ali težavno, če je pomankljivo besedilo potrebno predelave, da postane prevedljivo ipd. Če je izvirno besedilo nerazumljivo, je najbolje, da ga prevajalec vrne naročniku z utemeljitvijo, da je prevedljivost izvirnega besedila prvi pogoj, ki ga mora postaviti prevajalec. Odbitki pridejo v poštev, če je izvirni ali prevodni jezik srbohrvaščina, ki ima spričo svoje vodilne vloge v Jugoslaviji nižjo stopnjo težavnosti v primerjavi z drugimi jeziki, če je delo, ki ga je treba prevesti, obsežno in ima primeren rok (več mesecev ali celo let), ki mu omogoča, da se posveti izključno temu delu in mu ni treba drobiti sil in časa, če je besedilo zelo preprosto in šablonsko, če se določeni pasusi pogosto ponavljajo, in v podobnih primerih. Zato je naša tarifa prožna in prilagodljiva, prepuščajoč strankama nekaj svobode pri sklepanju pogodbe.

Naše društvo je spričo okoliščin, ki prevladujejo pri nas, določilo načelno sorazmerje 2 : 3 : 4 za prevod v slovenščino, iz slovenščine in brez slovenščine. Sedanji honorarji za prevode znašajo neto, tj. brez kakršnega koli odbitka

dinarjev za avtorsko

	<u>vrstico</u>	<u>stran</u>	<u>polo</u>
v slovenščino	1,--	30,--	480,--
iz slovenščine	1,50	45,--	720,--
brez slovenščine	2,--	60,--	960,--

Vsaka kopija stane 10 % honorarja za prevod.

Za navedeni honorar mora prevajalec izročiti naročniku natipkan prevod v enem izvodu, ki je strokovno, terminološko in jezikovno brezhiben in torej goden za tisk.

Lektor prevoda, ki naj priredi prevod, ki ni goden za tisk in ki naj preuredi jezik, stroko in terminologijo, mora dobiti izvirnik in prevod, natipkan z dvojnimi presledki, in lahko za svoje delo zaračuna 10 do 50 % prevajalskega honorarja, i.s. 10 %, če je bilo vse pravilno, 50 % pa, če je bilo toliko napak, da je domala že potreben nov prevod.

Navedene honorarje je določil naš upravni odbor dne 11.6.1969.

Honorarji za (ustno) tolmačenje

Naše društvo je sprejelo načelo, da znaša honorar za vsako načeto uro tolmačenja toliko, kolikor znaša honorar za prevod ene avtorske strani iz slovenščine v drug jezik. Dejavnost tolmača zahteva razen tistega znanja, ki ga mora imeti prevajalec, še izredno prisebnost in domiselnost, saj mora v hipu najti primerno besedo, kajpada brez brskanja po besednjakih, glosarjih in drugih pripomočkih.

Pri tem imamo v mislih le sprotnje tolmačenje, kjer tolmač podaja npr. stavek za stavkom, ali po več stavkov skupaj, torej ponovi tisto, kar je govornik, predavatelj ali diskutant, v danem primeru tudi tisti, ki vprašuje in tisti, ki mu odgovarja v intervjujih in ob podobnih prilikah, povedal v svojem jeziku. To sprotnje tolmačenje sega od razgovorov ob sprejemu tujih turistov tja do razgovorov med državniki in diplomatskih pogajanj. Razen že navedenih lastnosti mora sprotnji prevajalec imeti odličen spomin, zlasti za imena, števila ipd.

Šele nekaj let je znano takó imenovano hkratno tolmačenje, ki je v tem, da sedi tolmač v kabini in s slušalkami zasleduje govore, predavanja in diskusije v sosedni dvorani, hkrati pa tolmači isto besedilo v mikrofoni, ki prenaša njegov glas po slušalkah na ušesa poslušalcev. Takšno tolmačenje terja večletno šolanje in posebno tehniko. Hkratni tolmači so organizirani v posebni svetovni zvezi, ki združuje njihova društva v posameznih deželah. Po vsem svetu imajo enotno tarifo, ki jo je določila svetovna zveza AIIC (Association internationale des interprètes de conférence) in ki znaša \$ 43,-- za ekipno in \$ 69,-- za samostojno delo na dan. Pogoji za razvoj hkratnega tolmačenja so podani le v velikih svetovnih centrih, kjer se vrste mednarodni kongresi, skupščine, konference in druge prireditve druga za drugo. K nam prihajajo hkratni tolmači od drugod, navadno s sedežev tistih svetovnih organizacij, v katerih okrilju so te prireditve organizirane (npr. FAO, UNESCO itd.), pa tudi iz Beograda, kjer obstaja ustrezna ekipa.

Honorarji za sprotnje tolmačenje se med seboj bolj razlikujejo kakor honorarji za prevode: predavanje tujega znanstvenika, ki podaja svojo snov v klenih stavkih strokovnjakom na visoki ravni in kjer šteje vsak odtenek, zahteva mnogo več znanja in zmožnosti od tolmača kot tolmačenje zdravic, prigradnih govorov in neprisiljenih razgovorov za pogrnjeno mizo. Zato so pribitki na priporočene honorarje tu višji od pribitkov za prevode.

Navedene določbe je naš upravni odbor sklenil priporočiti tolmačem na svoji seji z dne 20.4.1970.

NEMŠKO-SLOVENSKI GLOSAR

s področja organizacije oblačilne konfekcijske industrije

Abnahme = kontrola izdelkov	Feinplanung = podrobno planiranje
Abrolltisch = odvijalna miza	Feld, abgegrenztes = razpredelek v razpredelnici
anfallen = dotekati	Ferggerei = odprava, špedicija
Ansatzpunkt = izhodišče	Fertigung = izdelava, izdelovanje
Arbeitsablauf = potek dela	Fertigungsgruppe = izdelovalna skupina
Arbeitsanfall = dotekanje dela	Form (Schnitt) = kraj
Arbeitsgang = potek dela	gängig = iskan
Arbeitsvorgang = delovni postopek	Genre = raven
Artikel = predmet (npr. dolge moške hlače)	Grobplanung = okvirno planiranje
Atelier = ateljé	Grundform = temeljna oblika
Auflage naklada = število	Herstellkosten = produkcijski stroški
Auflagengröße kosov v seriji	Herstellung = produkcija
Auftrag = naročilo	Herstellungspreis = produkcijska cena
Auftragsbestand = potrjena naročila	Klarsichtfächer = pregledni predelki
Auftragszeit = dejanski čas za dogotovitev naročenega dela	Kleiderbügel = obešalnik
Ausführung = izvedba	Kollektionsbreite = širina kolekcije
Ausgangsmaterialien = izhodni materiali	Kollektionstiefe = globina kolekcije
Auslastung (der Kapazität) = izkoriščenje zmogljivosti	Konflikt = konflikt
ausstellen = izpolniti (npr. kartotečni list)	Lage = krojilni sklad
Ausstoßmenge = količina izdelkov	Lagenhöhe = višina krojilnega sklada
Auswertung = izkoriščenje	Leerlauf = čakalno obdobje
Belastung (der Fertigungskapazität) = zasedba zmogljivosti	Leistungsbereitschaft = pripravljenost za delo
Bestand = stanje	Los serija
Betrieb = tvornica, obrat	Losgröße serija
Beschäftigungsdauer = čas zaposlitve	Maßgabe, nach = kakor dopušča, kakor veleva
Blockauftrag = naročilo za nespecificirano postopno dobavo	Materialansatzkartei = Kartoteka porabe materiala za posamezne modele
Bügel = obešalnik	Materialansatzliste = seznam porabe materiala za posamezne modele
Bündel = sveženj	Materialeingang = dotekanje materiala
Dessin = vzorec osnovnega blaga	Modell = model (en predmet jih ima navadno več)
Doppelwoche = dvoteden	Musterung = vzorčenje
Durchlauf = pretok	
Durchlaufszeit = pretočni čas	
Einfädeln = vdevanje	
Einrichterei = pripravljalnica	
Einsatz = pritegnitev	
Erzeugung = produkcija	
Fabrikation = fabrikacija	

Fach = predelek (v obrazcu)	Packzettel = odpremnica
Fächerkarten = listi luskinaste kartoteke	Planabschnitt = planski rok med izdelavno dobo
Façon = oblika; ovratniški del obleke, fasona	Problemstellung = ugotovitev pro- blemov
Fehlzeit = izostanek	überprüfen = pregledati, preskusi- ti
prüfen = preiskati	
Schicht = plast	verarbeiten = konfekcionirati
Schnitt = kroj	Vorgabe = norma za delovni čas
Serie = serija	Vorgabeverbrauch = normativ porabe materiala
Sollkapazität = planska zmogljivi- vost	Vorgabezeit = norma za delovni čas
Sorte = vrsta	Vorgriffsartikel = za zalogo nare- jeni izdelki
Spedition = odprava	Vorlieferant = dobavitelj dobav- vitelj
Sperrung = prenehanje prodaje	Vorrat = zaloga
Springer = rezervni delavec, ki vskoči, kjer je treba	Vorreservation = predrezervacija
Stapelartikel = standardni predme- ti, ki niso podvrženi modi	Werk = obrat
Stauung = zamašitev pretoka	Zeilenschneider = odrezilnik vr- stic
Stelle = delovno mesto	Zeilenstreifen odrezane vrstice vrstični odrezki
Stoff = osnovno blago	odrezki z vrsti- cami
Stoffqualität = kakovost osnovnega blaga	Ziehkartei = navpična kartoteka
Termineinhaltung = zvestoba pogo- jenim dobavnim rokom	Zielsetzung določitev smotrov namen
Treffericherheit = pravilnost, za- nesljivost presoje	Zupfkartei = pulilna kartoteka
Umlaufmenge = količina blaga v produkciji	Zuschnittlage = krojilni sklad
Umstellung = preureditev	Zwischenmeisterbetrieb = obrat mojstra, ki dela na domu za tuj ra- čun in ki ne doda- ja materiala
Umstellungskosten = stroški pre- ureditve	
Umwandlung = preobrazba	
Unkurante Ware = blago, ki po njem ni povpraševanja	

Z.K.

CVETKE IZ DOMAČIH LOGOV

Pravniška slovenščina

Dopis enega izmed dolenjskih občinskih sodišč: "Že par let na-
zaj smo pri tukajšnjem občinskem sodišču, glede na pripad za-
dev, težko obavljali delo z dvema sodnikoma ..."

Tudi takšna "pravniška" slovenščina se vleče že vrsto let na-
zaj, in kot kaže, tudi naprej.

(Ljubljanski dnevnik z dne 21.10.1969.)

Iz naše žurnalščine

Nesrečni "velja" kot modna varianta za "je treba" (glej "MOSTOVE" št. 6, stran 37) je dobil tekmeča - neprehodni "sodi": Velja obiskati starše - sodi obiskati starše. Toda ta "sodi" se pravilno veže samo z "v", "med", "k" ipd., razen tega pa večinoma rabi z negacijo ali omejitvijo: "To sodi v staro šaro"; "On ne sodi med spodobne ljudi" ipd. - Še ena past za "zvestega" prevajalca.

V žargonu sociologov se pojavlja "prerasti v ..." v neprehodni rabi, npr.: "Samoupravljanje prerašča v neodgovornost" ipd. Dotslej smo slišali samo prehodno rabo glagolov "prerasti, prerascati", npr. hlače, otroška leta, mah preraste kamen ipd.

Grda konstrukcija "v odnosu na" (iz bosanskega tovarniškega žargona) že vdira v slovenščino. To bombastično skrpucalo je zgrešen sinonim za "prema" ali "u odnosu prema". Upajmo, da se vsaj v slovenščini ne bo držalo.

Razveseljivo je, da je novi Slovar slovenskega knjižnega jezika končno sprejel še davno uporabljeni drugi pomen "alternativne" = eno od dveh izključujočih se možnosti: "miroljubno mednarodno sodelovanje je alternativa vojni", poleg prvega pomena = položaj, ko se je treba odločiti med dvema takšnima možnostma: "stati pred alternativo".

Turisti prevajalci

Domači gostje hotela "Park" v Korčuli radi sedejo za isto mizo s tujci in celó naročajo enake jedi. Pojasnilo je preprosto: jedilniki so tiskani samo v angleščini, francoščini in nemščini, pa jih morajo tujci prevajati domačinom ...

(Delo z dne 25.6.1969.)

GLASNIK UDRUŽENJA STRUČNIH PREVODILACA SRBIJE. Izdanje Udruženja stručnih prevodilaca SR Srbije, Beograd, Dušanova 26, telefon 633-932. Štampa: Servis Saveza udruženja pravnika Jugoslavije, Beograd, Proleterskih brigada 74.

Dobili smo prvo številko biltena, ki bo izhajal v okviru finančnih možnosti po potrebi. Razlagajoč program biltena, se upravni odbor društva sklicuje v prvi vrsti na naše MOSTOVE z navedbo, da sta si programa podobna. Uvodnik opozarja na vse drugačen položaj, ki ga uživajo prevajalci drugod, v primerjavi s stanjem pri nas. Pri UNESCO in OECD delajo praviloma pet dni po osem ur, prevedejo 7 do 10 avtorskih strani po 2000 tiskarskih znakov ali udarcev na tipkovnico (pri nas jih je 1875) v svoj materin jezik na dan, za kar zaslužijo najmanj \$ 45 neto na dan; ustanova plača prispevek za socialno zavarovanje in izplačuje vrh tega še rodbinske doklade. Prevajalni biro društva je v letu 1969 dosegel promet starih din 40,000.000. Pri tem je sodelovalo 70 prevajalcev, po večini članov društva. v prejšnjih letih je bilo komaj 5 do 6 milijonov st. din prometa, kljub temu pa se je število reklamacij znižalo, kar priča o znatnem izboljšanju kakovosti. Šolski center društva naj bi nudil diplomiranim filologom prevajalski podiplomski študij. Historiat Fédération Internationale

des Traducteurs (FIT) je podan v kratkem članku. Društvo strokovnih prevajalcev SR Makedonije je imelo konec februarja 1970 občni zbor. Sodelovanje z beograjskim društvom je zelo plodno. Mnogo prostora zavzemajo poročila o socialnem zavarovanju članov in nečlanov. Doslej je komisija za priznanje statusa umetnika priznala ta status 15 članom - znanstvanim in tehničnim prevajalcem. V Srbiji umetniki ne prispevajo ničesar, vse vplača Sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti, ki dobi sredstva iz davka na avtorske honorarje. Društvo želi skleniti pogodbo o prostovoljnem zavarovanju članov z Republiškim zavodom za socialno zavarovanje, ki se tiče seveda le svobodnega poklica; ti zavarovanci bodo vplačevali pogojene prispevke. Društvo prav zdaj izloča tiste člane, ki ne delajo in tiste, ki ne plačujejo članarine. Uredba SR Srbije o stalnih sodnih tolmačih iz leta 1969 predvideva zelo nizke honorarje, ki danes sploh ne pridejo več v poštev. Upravni odbor društva ureja notranje poslovanje društva in zlasti prevajalnega biroja s poslovniki in pravilniki. Članek o korespondentih-prevajalcih graja omalovaževanje, ki so ga deležni v podjetjih, saj veljajo za nekakšne tipkarje in morajo, če je treba, tudi opravljati navadna tipkarska dela. H koncu navaja publikacije, ki služijo izpopolnjevanju strokovne izobrazbe na področju nemško-srbohrvatske strokovne terminologije in še pregled leksikografskih del, ki so na prodaj v beograjskih knjigarnah.

Toplo pozdravljamo simpatični GLASNIK, želeč mu uspešno delo.

NOVE KNJIGE V DRUŠTVENI KNJIŽNICI

	<u>N din</u>
Encyclopaedia Britannica, Book of the year 1968. Events of 1967	140,--
Encyclopaedia Britannica, Book of the year 1969. Events of 1968	140,--
Sir Dudley Stamp: Longmans' Dictionary of Geography. Longmans, Green & Co. Ltd, London, 1968	123,25
Henri Baulig: Vocabulaire franco-allemand de Géomorphologie. Les belles lettres, Paris, 1966	109,75
Anton Grad, Ružena Škerlj, Nada Vitorović: Angleško-slovenski slovar. Državna založba Slovenije, Ljubljana, 1967	65,--
Slovenska Akademija znanosti in umetnosti: Slovar slovenskega knjižnega jezika. Prva knjiga A - H. Državna založba Slovenije, Ljubljana, 1970	200,--
Gerhard Wahrig: Deutsches Wörterbuch. Bertelsmann, Gütersloh, 1970	79,50
Henry G. Freeman: Taschenwörterbuch Kraftfahrzeugtechnik Deutsch-Englisch. Max Hueber Verlag, München, 1968	32,50
Siegfried Gerold: Bildwörterbuch der Fahrzeugelektrik. Englisch-Deutsch - Deutsch-Englisch -- Illustrated Dictionary of electric vehicle equipment. English-German - German-English. VEB Verlag Technik, Berlin, 1967	52,40
Dr. Ciril Kržišnik: Mednarodna pravna pomoč. Bilten Republiškega sekretariata za pravosodje in občo upravo št. 3. Ljubljana, 1969	5,--

SUMMARY

Page

Dictionary troubles. Several shortcomings of dictionaries edited by the Slovene Academy of Art and Science, are listed and commented. Slovene transcriptions of foreign words are often inadequate; people studying foreign languages are therefore accustomed, from the beginning, to wrong pronunciation and spelling which increases the difficulties they have to surmount, and enhances language barriers.	1
A comparison of technical and literary translation, written in French by a Frenchman. While the translator of fiction has to choose the most adequate expression among many words, scientific and technical translators have no choice: only one word may be used - the right one. Increasing specialization of technical science imposes on him either strict limitation to his domain or close co-operation with specialists in very narrow fields in order to enable him to find always the correct technical term.	9
Accentuation and word order in English affirmative propositions. Four principles of English syntax are expounded: logical word order, inversion to emphasize certain words, frequent use of the passive voice unlike Slovene usage, and beginning the sentence with its accentuated part. A number of English sentences and their Slovene translations exemplify the four principles.	10
A tentative analysis of Serbo-Croatian by contrast with English language. Analysis by contrast is a method being developed since three years by American and Yugoslav linguists in order to improve teaching of English for Yugoslavs, and of Serbo-Croatian for English speaking students.	13
The Association's new working groups. They are a) regional groups, b) scientific and technical groups, and c) language groups of members and invited non-members.	14
French educational evening. For the first time, the agenda contained three topics representing the structure of all linguistic evenings to come: a) a lecture of a foreign linguist, b) a report of a Slovene member, and c) a choice of satisfactory and of poor translations, printed in our country for foreign customers and tourists and the like, in the foreign language concerned.	16
English educational evening. The majority of the reports being written in English, the English speaking reader is expected to read them in full to get a realistic impression of a language group's working methods.	18
A Slovene free-lance translator's hymn in English, glorifying his independence of bosses, co-workers, and staff.	35
Some useful hints for translators into and from English.	36
Frequent errors, made by Slovenes translating into and from English.	39

	Page
Recommended translators' and interpreters' fees.	42
A German-Slovene Glossary covering the organization of garment industry.	44
Amusing language slips.	45
A review of the new Bulletin of the kindred association in Serbia.	47
New books in the Association's library.	47

VSEBINA

	Str.
Naše slovarske tegobe - J.G.	1
Remarques sur la traduction technique comparée à la traduction littéraire - Jean-Charles Lombard	9
Poudarek in besedni red v angleških povednih stavkih - D.B.	10
Projekt: Kontrastna analiza srbohrvaščine in angleščine - D.B.	13
Novi stil našega dela - J.G.	14
Francoski študijski večer z dne 6. marca 1969	16
Angleški študijski večer z dne 27. marca 1969	
- Frequent errors in Slovene-English translations, and how to correct them - Richard Knight	19
- Specialized translation in large industrial and commercial enterprises - Zdravko Markošek	23
- O trojnih problemih prevajanja, zlasti iz angleščine in vanjo - Janko Golias	28
The Translator's Praise of the One-Man Company - Anon.	35
Nekaj koristnih paberkov za prevajanje v angleščino ali iz nje	36
Nekaj pogostih prevajalskih napak med slovenščino in angleščino	39
Informacija o honorarjih	42
Nemško-slovenski glosar s področja organizacije oblačilne konfekcijske industrije - Z.K.	44
Cvetke iz domačih logov	45
Glasnik Udruženja stručnih prevodilaca Srbije	46
Nove knjige v društveni knjižnici	47
Summary (Povzetek v angleščini)	48

Pošiljajte članke, informacije in druge prispevke za MOSTOVE na naslov: Društvo znanstvenih in tehničnih prevajalcev Slovenije, Gosposvetska cesta 1/I desno, Ljubljana!

